

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY BRĄSZEWICE**

ARI

AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO I INWESTYCJI

Agencja Rozwoju Regionalnego i Inwestycji "ARI" Sp. z o. o.

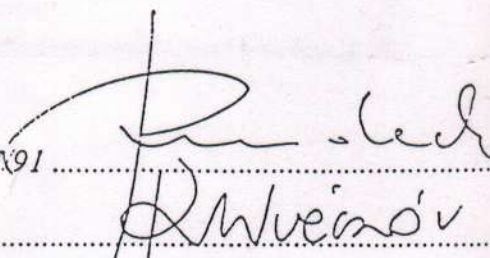
ul. Południowa 8, 98-100 Łask

tel. (0-43) 675-23-97, 675-36-48, 675-37-98; fax. 675-36-98

Zespół autorski:

Hieronim Rudecki - główny projektant - upr. urb. nr 1167/91

Krzyszyna Wieczór - projektant

Współpracujący:

Anna Ćwiek
Katarzyna Górniak
Beniamin Wieczór
Jerzy Gawlik
Ireneusz Bocian

UCHWAŁA Nr XXVIII / 178 / 2001

Rady Gminy w Brąszewicach

z dnia 25 stycznia 2001 roku

w sprawie: przyjęcia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brąszewice.

Na podstawie art.6 ust.6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym / tekst jedn. Dz.U.Nr 15, poz 139 z 1999 r. z późniejszymi zmianami / **Rada Gminy w Brąszewicach** u c h w a l a, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje opracowanie p.n. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brąszewice, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały, za wyraz polityki przestrzennej gminy, zwanej dalej „STUDIUM”.

§ 2.

Zobowiązuje Zarząd Gminy Brąszewice do opracowania:

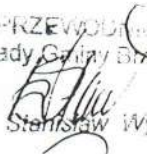
- projektów planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego obszarów określonych w pkt V.5.3
- przygotowania projektów działań ukierunkowanych na rozwój gminy z zaangażowaniem środków z funduszy pomocnych określonych w pkt V.5.1. V.5.2
- przygotowania projektów zadań własnych gminy ukierunkowanych na przekształcenie strukturalne określonych w pkt V.5.4.1 V.5.4.5
- przygotowania gminnego zasobu nieruchomości wraz z zasobami jego zagospodarowania, zgodnie z art.24 ust.3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r o gospodarce nieruchomościami w terminach określonych w „STUDIUM”.

§ 3.

Zobowiązuje się Zarząd Gminy Brąszewice do uwzględnienia w programach branżowych opracowanych dla potrzeb Rady Gminy Brąszewice i innych organów administracji publicznej zasad zagospodarowania elementami przyrodniczymi, kulturowymi obszarami gminy określonymi w „STUDIUM”.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICĄ
Rady Gminy Brąszewice

Stanisław Wysocki

„Miasto nie jest celem samo w sobie, lecz jego celem ma być człowiek, do którego miasto winno dostosowywać swe struktury i kryteria, według których ma się rządzić. Jeśli władze publiczne tracą przed oczu tę prawdę działają jak maszyna, która się kręci bezużytecznie, z ryzykiem wyrządzenia szkody.”

*Ojciec Święty Jan Paweł II
do Burmistrza Rady Komunalnej Rzymu
17.01.1985r.*

Ta myśl nie traci nic ze swej aktualności w odniesieniu do gminy wiejskiej jaką są Brąszewice.

(autorzy studium)

Na potwierdzenie własnych przekonań i (być może) racji chętnie w Polsce cytujemy Jana Pawła II-ego.

Podobnie postąpili autorzy niniejszego opracowania. Uczynili tak - jestem tego pewien - nie dla ułatwienia sobie procesu uzgadniania i zatwierdzania wykonanego przez siebie studium. Zacytowali poglądy Papieża na temat osadnictwa, bo się z nimi identyfikują, przynajmniej w sferze formułowania celów i przypisania tym celom stosownych środków. Dostosowali także do tak widzianego rozwoju gminy metodę pracy własnej, pracy której celem nie jest jakiś tam rozwój gospodarczy, ale której celem jest wzrost zadowolenia członków społeczności gminy z wydatkowania ich pieniędzy (i nie tylko ich).

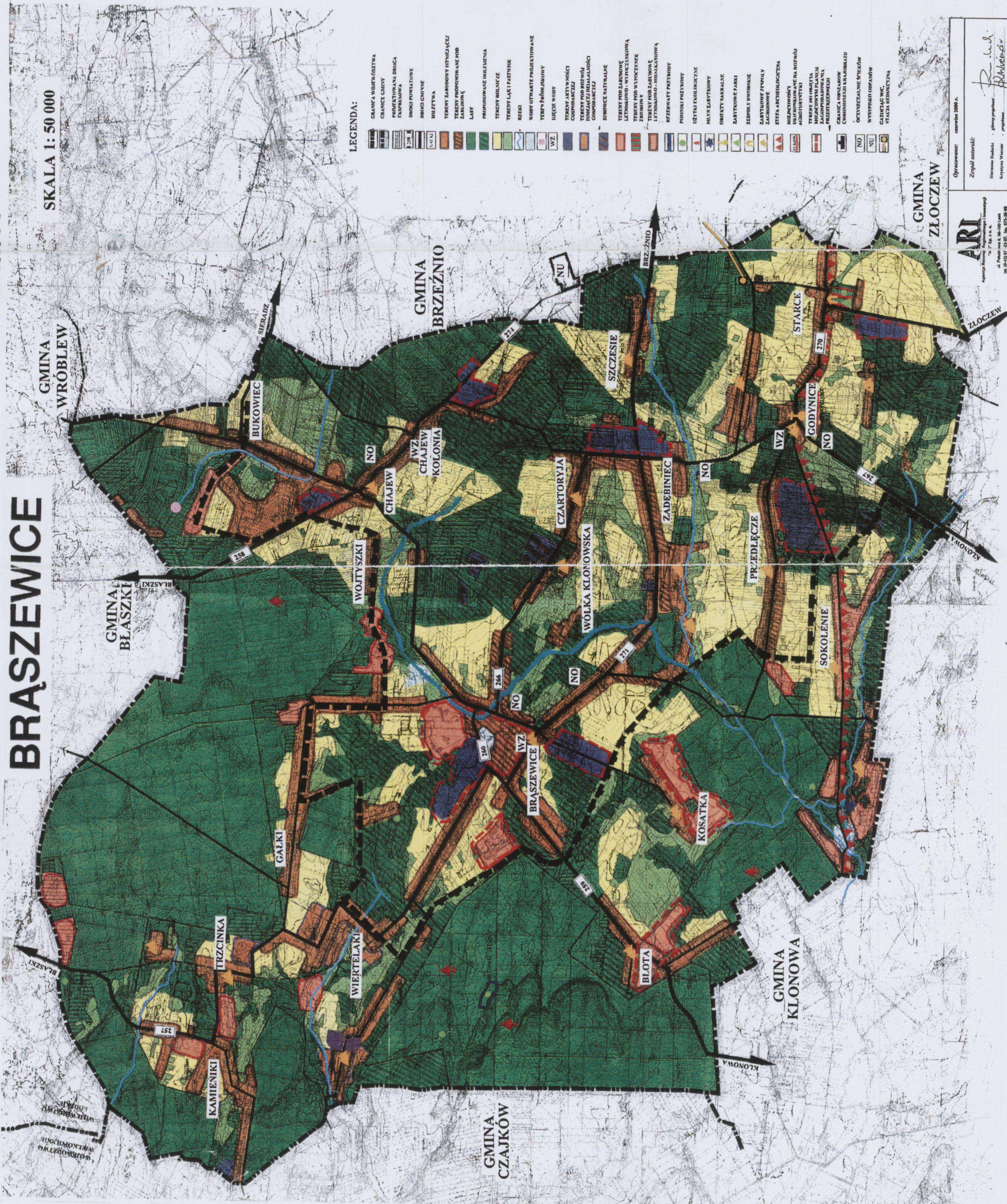
Zarząd Gminy Brąszewice metodę tę, a także sposób formułowania celów rozwoju - mimo jej wyraźnej odrębności od obserwowanych w innych opracowaniach (prawie) standardów - akceptuje i autoryzuje.

W istocie gmina - jak zresztą każda osoba prawna czy fizyczna- musi mieć szansę rozwoju. Szanse te, to pewne minimum możliwości swobodnego lokowania kapitału; przedstawiony niżej wykres, wskazuje - co smutne, bo niezależne od stopnia zaangażowania władzy gminnej - na istnienie trendu będącego zaprzeczeniem rozwoju.

Przewodniczący Zarządu Gminy

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BRĄSZEWICE

SKALA 1: 50 000

LEGENDA:

- GRANICA WODNOCIECNA
- GRANICE GMINY
- PROJEKTOWANA DROGA ENKSPANSYJNA
- DROGI POWIATOWE
- DRUGI GMINNE
- SOLEJTKA
- TERENY ZAROBKOWY ISTNIEJĄCEJ ZABUDOWY
- TERENY PROJEKTOWANE POD ZABUDOWĘ
- LASY
- PRZEKONWANE NIELEŚNIA
- TERENY WOLANCZE
- TERENY LĄK I PASTWISK
- RZĘKI
- WODY UTRWALONE PROJEKTOWANE
- TERENY PRZEMISLOWE
- WZ
- TERENY AKTYWNOŚCI CUDZOZNACZEJ
- TERENY POD ROZWÓJ GOSPODARSTWA
- TERENY WYKONCZAJĄCEJ
- TERENY NATURALNE
- TERENY POD ZABUDOWĘ LETNISKOWO- WYKUCILOWA
- TERENY POD WYKONCZAJĄCEJ
- TERENY POD ZABUDOWĘ LETNISKOWO- MIESZKANOWA
- REZERWATY PRZYRODY
- POMNIKI PRZYRODY
- UŻYTKI ENERGETYCZNE
- MŁY ZABYTKOWY
- OBIEKTY KAPITAŁE
- ZABYTKOWE PAMI
- ZEPOLY BUDYNKOWE
- ZABYTKOWE POCZYŁY ZAGROBOWE
- STĘPA ARCHEOLOGICZNA
- MIĘKACZOWSKI
- TERENY WYKONCZAJĄCEJ
- TERENY WYKONCZAJĄCEJ
- TERENY WYKONCZAJĄCEJ
- GRANICA OBRAMOWY CHIRURGICZNEJ KALIBRAŻU
- OCZYSCZENIA ŚCIEKÓW
- WYSTĘPNO OPIALOW
- GAZOCIEC WWC
- STACJA REDUKCYJNA

Opracowanie: czerwiec 2000 r.

Zespół autorów:

Ilustracje: *R. Luch*

Krytyka Wzrost: *Braszewice*

ARI

Agencja Rynku, Inżyniering i Inwestycji

ul. Piłsudskiego 18, 00-100 Łódź

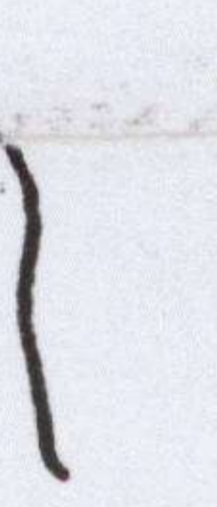
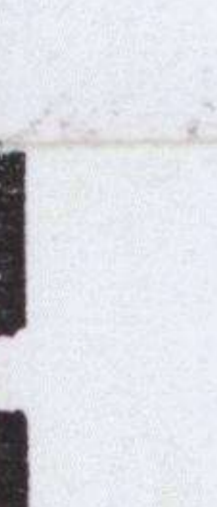

tel. (042) 25 12 41, fax. 25 25 48

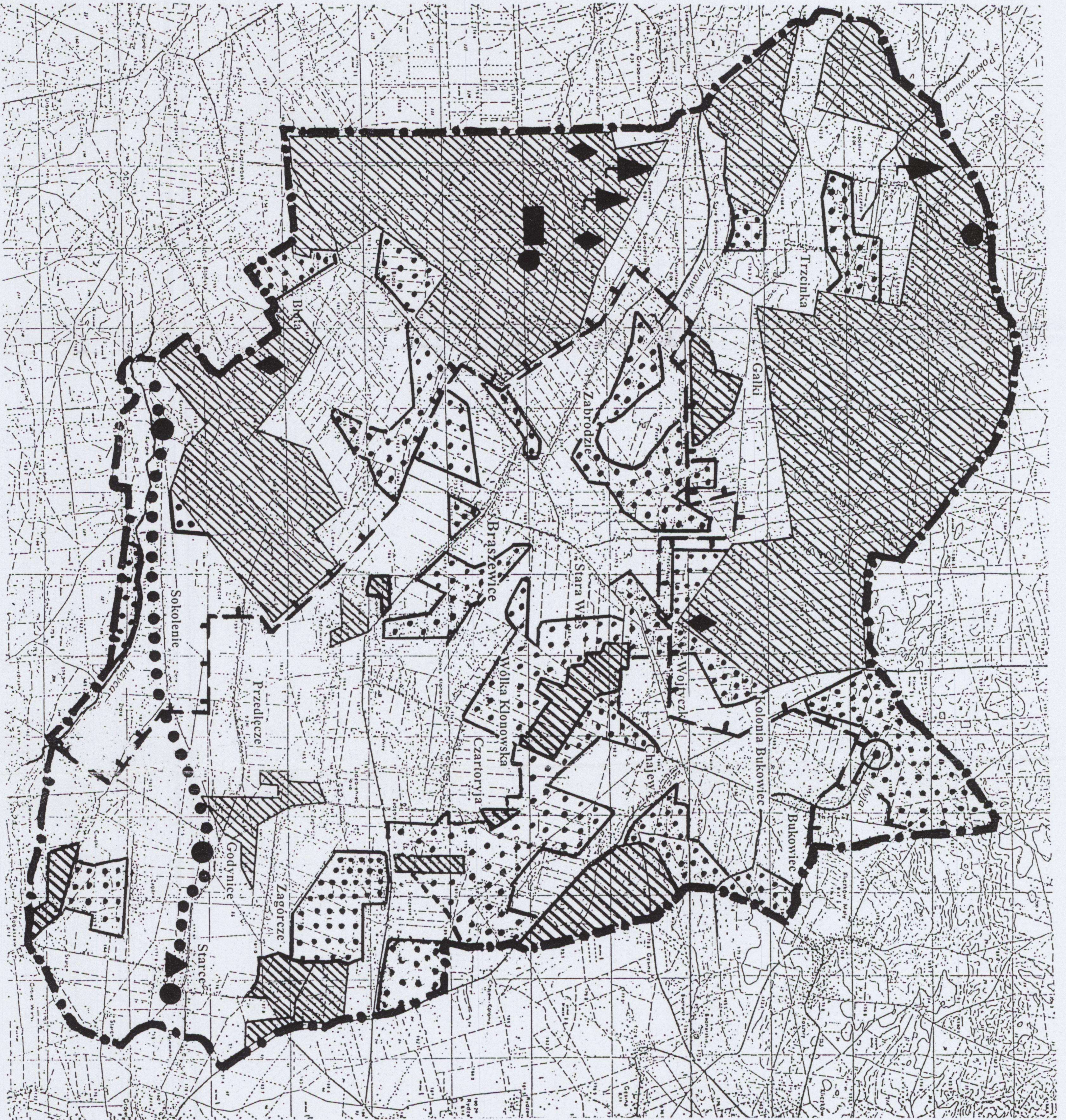
KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BRĄSZEWICE:

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

SKALA 1:50000

OZNACZENIA:

- tereny zalesione
- tereny do zalesienia
- rezerwat Jazwiny
- pomniki przyrody
- użytki ekologiczne
- lasy ochronne
- tereny źródłiskowe
- rzeki
- granica Brąszewickiego Obszaru Chronionego
- strefa ochrony archeologicznej doliny rzeki Łużycy

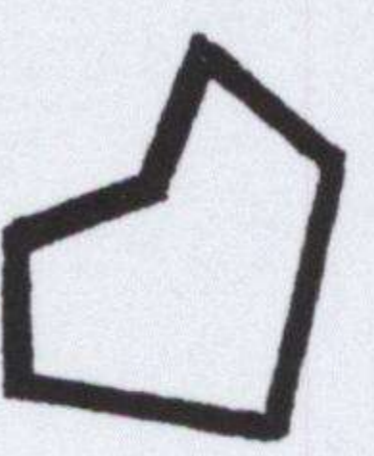
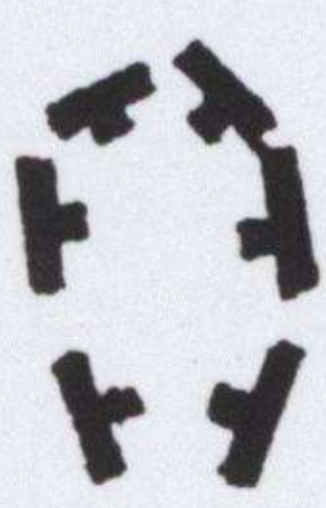

KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY BRĄSZEWICE

SUROWCE NATURALNE

SKALA 1:50000

OZNACZENIA:

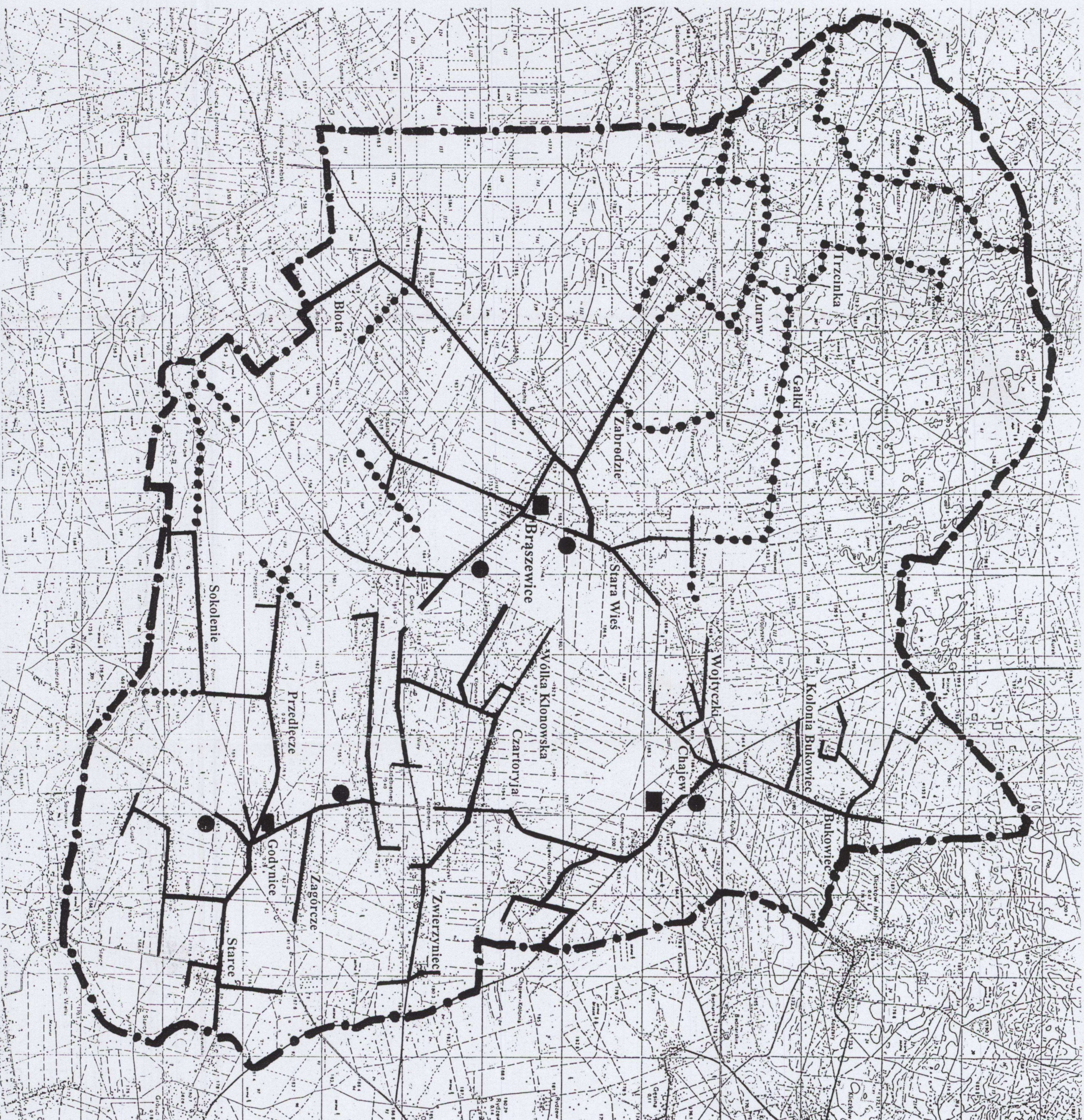
- złoże udokumentowane
- złoże objęte sprawozdaniem
- obszary perspektywiczne dla wydobycia piasku
- obszary perspektywiczne dla wydobycia gliny
- punkty eksploatacji piasku, żwiru, pospółki
- punkty eksploatacji gliny

KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY BRĄSZEWICE

GOSPODARKA WOD-KAN.

SKALA 1:50000

OZNACZENIA:

- wodociągi istniejące
- ..... wodociągi projektowane
- ujęcia wody
- projektowana lokalizacja dla oczyszczalni ścieków

KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY BRĄSZEWICE

TELEFONIZACJA

SKALA 1:50000

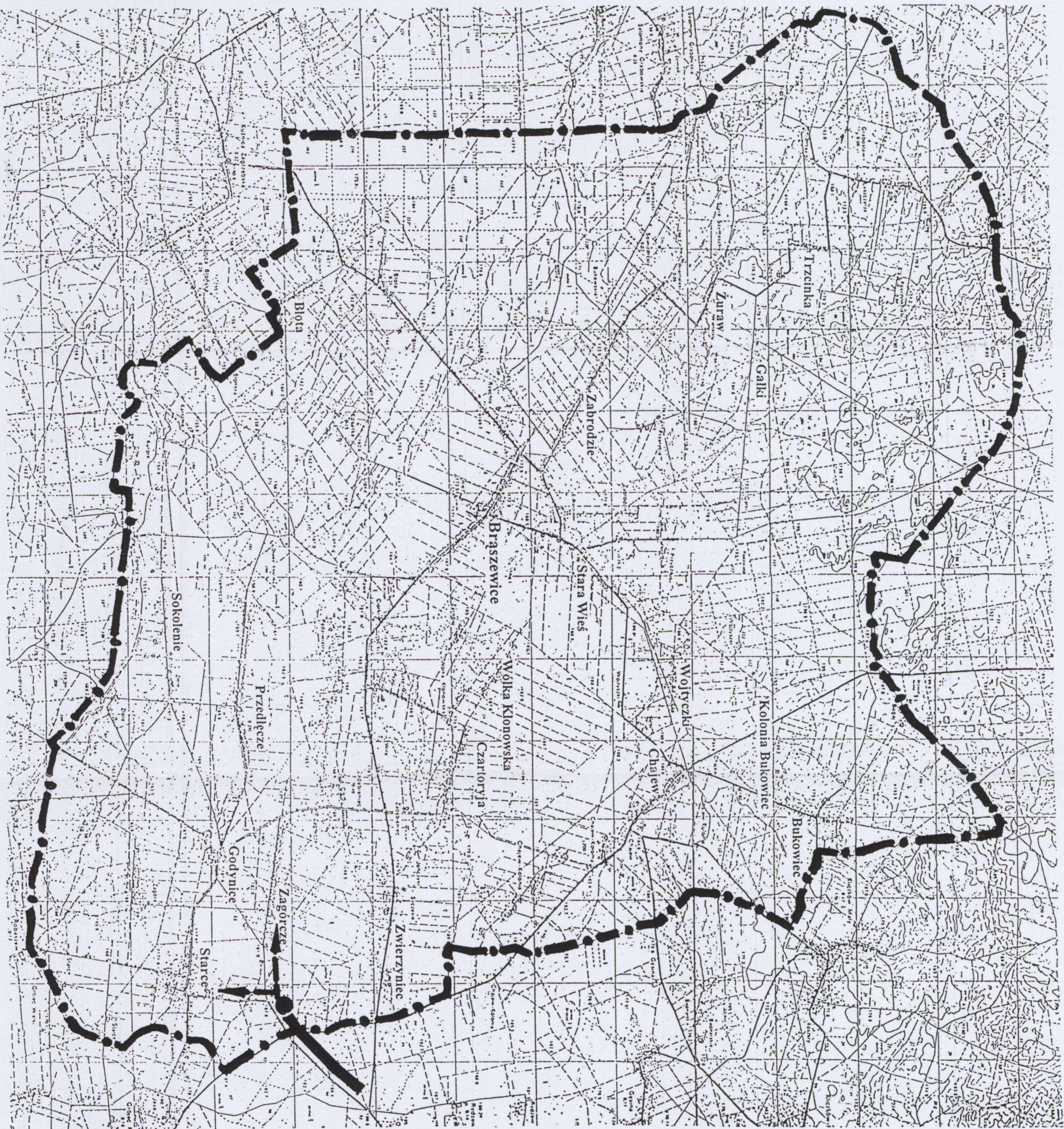
OZNACZENIA:

- projektowany przebieg linii światłowodowej
- projektowane usytuowanie centrali telefonicznej
- maszt „ERY GSM”

KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY BRASZEWICE

GAZYFIKACJA GMINY

SKALA 1:50000

OZNACZENIA:

- gazociąg wysokiego ciśnienia
- stacja redukcyjno-pomiarowa
- - - kierunki gazyfikacji gminy

KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BRĄSZEWICE

SIEĆ KOMUNIKACYJNA

SKALA 1:50000

OZNACZENIA:

- drogi powiatowe
- drogi gminne
- projektowana przebudowa drogi nr 257
- projektowany szlak rowerowy
- projektowany szlak samochodowy
- projektowany przebieg drogi szybkiego ruchu

**GMINA
BRĄSZEWICE**

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO**

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP

1. Studium w strukturze opracowań planistycznych
2. Uchwalenia studium
3. Założenia metodologiczne opracowania

II. UWARUNKOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1. Uwarunkowania demograficzne i społeczne

- 1.1 Ludność i zatrudnienie
- 1.2 Zasady i warunki mieszkaniowe
- 1.3 Infrastruktura społeczna
  - 1.3.1 Oświata
  - 1.3.2 Służba zdrowia
  - 1.3.3 Kultura
  - 1.3.4 Sport, rekreacja
- 1.4 Infrastruktura techniczna
  - 1.4.1 Drogi
  - 1.4.2 Zaopatrzenie w wodę konsumpcyjną
  - 1.4.3 Gospodarka ściekowa
  - 1.4.4 Gospodarka odpadkami
  - 1.4.5 Energia elektryczna
  - 1.4.6 Zaopatrzenie w gaz
  - 1.4.7 Obsługa telekomunikacyjna

2. Uwarunkowania gospodarcze

- 2.1 Rolnictwo
  - 2.1.1 Rolnicza przestrzeń produkcyjna
  - 2.1.2 Struktura użytkowania, struktura własności gruntów
  - 2.1.3 Struktura wielkości gospodarstw
  - 2.1.4 Struktura upraw
  - 2.1.5 Hodowla bydła i trzody chlewnej
- 2.2 Działalność pozarolnicza
- 2.3 Turystyka

3. Uwarunkowania przyrodnicze

- 3.1 Położenie
- 3.2 Budowa geologiczna
- 3.3 Surowce naturalne
- 3.4 Klimat
- 3.5 Warunki wodne
- 3.6 Gleby
- 3.7 Powietrze atmosferyczne
- 3.8 Lasy
- 3.9 Obszary objęte ochroną
- 3.10 Zagrożenie powodziowe

4. Uwarunkowania kulturowe

- 4.1 Historia
- 4.2 Osadnictwo
- 4.3 Wartości kulturowe

III. WSKAŹNIKI OBRAZUJĄCE JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY NA TLE BEZPOŚREDNIEGO OTOCZENIA

IV. STRATEGIA ROZWOJU GMINY

- 1. Szanse
- 2. Zagrożenia
- 3. Scenariusz prawdopodobny
- 4. Scenariusz optymistyczny

V. ELEMENTY SFORMALIZOWANEJ POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY

1. Polityka przestrzenna gminy w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

- 1.1 propozycje ustaleń dotyczące lasów i obszarów chronionych
- 1.2 propozycje ustaleń dotyczące ochrony wód podziemnych
- 1.3 propozycje ustaleń dotyczące ochrony powietrza atmosferycznego
- 1.4 propozycje ustaleń dotyczące ochrony przed hałasem

2. Polityka przestrzenna gminy w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

- 2.1 propozycje ustaleń dotyczące obiektów dziedzictwa kulturowego

3. Polityka przestrzenna dotycząca infrastruktury technicznej

- 3.1 propozycje ustaleń w zakresie gospodarki wodnej
- 3.2 propozycje ustaleń w zakresie gospodarki ściekowej
- 3.3 propozycje ustaleń dotyczące gospodarki odpadami
- 3.4 propozycje ustaleń w zakresie zaopatrzenia gminy w gaz przewodowy
- 3.5 propozycje ustaleń w zakresie zaopatrzenia gminy w energię elektryczną
- 3.6 propozycje ustaleń w zakresie telekomunikacji
- 3.7 propozycje ustaleń dotyczące dróg o znaczeniu wojewódzkim, powiatowym i krajowym
- 3.8 propozycje ustaleń dotyczące dróg gminnych

4. Polityka przestrzenna w zakresie rolnictwa – dominującej funkcji gminy

5. Polityka przestrzenna gminy w zakresie turystyki, rekreacji o wypoczynku

6. Polityka przestrzenna gminy w zakresie kształtowania zabudowy

- 6.1 propozycje ustaleń dotyczące budownictwa mieszkaniowego (z możliwością lokalizacji usług i drobnej działalności gospodarczej)
- 6.2 propozycje ustaleń dotyczące budownictwa letniskowego i wypoczynkowego
- 6.3 propozycje ustaleń w zakresie aktywności gospodarczej gminy

7. Tereny wymagające opracowań planistycznych

VI. CZĘŚĆ GRAFICZNA

- 1. Koncepcja zagospodarowania przestrzennego gminy – środowisko przyrodnicze
skala 1:50000 – rys.1
- 2. Koncepcja zagospodarowania przestrzennego gminy – surowce naturalne
skala 1:50000 – rys.2
- 3. Koncepcja zagospodarowania przestrzennego gminy – wartości kulturowe
skala 1:50000 – rys.3
- 4. Koncepcja zagospodarowania przestrzennego gminy – gospodarka wod-kan
skala 1:50000 – rys.4
- 5. Koncepcja zagospodarowania przestrzennego gminy – telefonizacja
skala 1:50000 – rys.5
- 6. Koncepcja zagospodarowania przestrzennego gminy – gazyfikacja
skala 1:50000 – rys.6
- 7. Koncepcja zagospodarowania przestrzennego gminy – sieć komunikacyjna
skala 1:50000 – rys.7
- 8. **Kierunki i polityka zagospodarowania przestrzennego gminy – plansza zbiorcza**
skala 1:10000

I. WSTĘP

I. WSTĘP

1. Studium w strukturze opracowań planistycznych

Polityka przestrzenna jest sferą działania mającego za zadanie ustalenie celów i środków kształtowania, zagospodarowania i użytkowania przestrzeni.

Podstawowymi zadaniami polityki przestrzennej są:

- stworzenie warunków do efektywnego działania podmiotów gospodarczych na ich terenach, głównie przez rozbudowę niezbędnych systemów infrastruktury technicznej i społecznej,
- utrzymanie prawidłowej struktury użytkowania terenów, to jest zachowanie racjonalnych proporcji między różnymi rodzajami użytkowania w skali gminy,
- alokacja funkcji społeczno-gospodarczych i poszczególnych inwestycji z uwzględnieniem z jednej strony interesów podmiotu gospodarczego (inwestora), a z drugiej - nadrzędnych interesów danej społeczności i całego społeczeństwa,
- kontrola wykorzystania przestrzeni gminy, w celu uzyskania maksymalnego efektu produkcyjnego bądź usługowego, pod warunkiem racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych i antropogenicznych oraz zachowania walorów środowiska przyrody,
- ogólny nadzór nad konserwacją istniejącego majątku trwałego i stanem, w jakim utrzymywane są tereny, budynki i urządzenia zagospodarowania przestrzennego.

W sumie wymienione zadania prowadzą do tworzenia warunków organizowania przestrzeni i budowania ładu przestrzennego oraz eliminowania, a co najmniej mitygowania, konfliktów, jakie pomiędzy funkcjami społeczno-gospodarczymi i poszczególnymi podmiotami gospodarczymi powstają na tle wykorzystywania ograniczonej przestrzeni i jej zasobów.

Wyrazem polityki przestrzennej - zgodnie z art. 6 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U z 1999 roku Nr 15, poz. 139) - jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy; - a narzędziami jej realizacji:

- normowanie (np. wytyczne urbanistyczno-architektoniczne stanowiące treść ustaleń planu miejscowego),
- programowanie,
- planowanie przestrzenne (art. 7 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym),
- administracja (art. 40 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym),
- egzekwowanie (art. 47 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym).

Studium nie jest prawem, nie może także (nie powinno!) być złudnym obrazem „raju” na ziemi jako rezultatu działań sił zewnętrznych.

Studium, to uwarunkowany stanem dotychczasowego rozwoju obszaru gminy w korelacji ze zdolnością do celowych przekształceń stanu; - program oprzyrządowany instrumentami z zakresu kapitału i władzy, instrumentami tak skonstruowanymi, aby zdolne były wywołać efekt synergiczny indywidualnego wysiłku członków gminnej wspólnoty z wysiłkiem gminy jako całości.

Studium ma dać odpowiedź na pytanie "dlaczego i po co mamy to właśnie czynić" pozostawiając planom miejscowym - prawu stanowiącemu lokalne normy - odpowiedzi na pytanie "jak to uczynić".

„... Tylko sprzeczności powodują rozwój. Gdy nie ma sprzeczności, wtedy nie ma motywacji, aby "coś" zmieniać, by generować rozwój. Po co bowiem podejmować wysiłki, aby stworzyć coś nowego, jeśli wszystkim jest dobrze? *Wysiłek podejmuje się dopiero wtedy, gdy niezadowolenie jest wystarczająco wysokie, a nadzieja na polepszenie realna.*

W każdym systemie, społecznym czy gospodarczym, występują różne sprzeczności. Są to sprzeczności między interesami poszczególnych grup, sprzeczności pomiędzy oczekiwaniami a rzeczywistością, sprzeczności pomiędzy zamierzeniami a efektami pracy, sprzeczności pomiędzy działalnością a środowiskiem społecznym, gospodarczym czy naturalnym. Sprzeczności te narastają zawsze z biegiem czasu, gdy oczekiwania wzrastają, gdy nowe środki stają się dostępne, gdy zmienia się społeczeństwo, gospodarka i otaczające je środowisko. *W wyniku tych zmian i wewnętrznych napięć system zaczyna pracować gorzej. Ale dopóki to pogorszenie jest nieznaczne, dopóty nikt nie podejmie prób przebudowy systemu. Każda bowiem zmiana napotykać będzie opory tych, którzy na niej tracą lub którzy obawiają się zmian. Aby więc procesy rozwojowe, dążące do usprawnienia systemu zaistniały, wewnętrzne sprzeczności muszą nabrać odpowiedniej siły.* W wyniku tych procesów system ulegnie usprawnieniu, ale zmiany te staną się zarzewiem nowych napięć i nowych problemów, które zmuszą w dalszej perspektywie do kolejnych usprawnień. Tak więc systemy społeczne i gospodarcze nigdy nie mogą pozostać stabilne. Będą one zawsze ewoluować, adaptując się do zmieniających się warunków.

To spojrzenie na proces rozwoju, jak na ewolucję związaną ze stałym występowaniem sprzeczności, jest elementem, do którego trzeba się przyzwyczaić. *Tylko w komunizmie uczono nas, że sprzeczności nie ma i że każdy, kto chce zmian jest wrogiem.* W państwie demokratycznym i zdecentralizowanym uznanie, że sprzeczności występują, nie jest grzechem a oczywistością. Trzeba umieć się do nich samemu dostosowywać, ale również umieć i chcieć dostosowywać system polityczny, administracyjny czy gospodarczy do zmieniających się okoliczności."

- *gospodarka przestrzenna* - formy gospodarowania przestrzenią ewoluujące od prostych w przeszłości do nieznanych w przyszłości.
- *polityka przestrzenna* - jak każda polityka polega na formułowaniu celów i doborze środków do ich realizacji.
- *planowanie przestrzenne* - jest najważniejszym lecz nie jedynym środkiem polityki przestrzennej, a zwłaszcza racjonalnej organizacji przestrzeni na potrzeby człowieka i społeczeństwa; rezultatem jest plan miejscowy (lokalna norma prawna).

2. Uchwalenie studium

Celem studium jest, w szczególności określenie:

- obszarów objętych lub wskazanych do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- lokalnych wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożeń tegoż środowiska,
- obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączonych z zabudowy,
- obszarów zabudowanych, ze wskazaniem w miarę potrzeby, terenów wymagających przekształceń lub rehabilitacji,
- obszarów, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, ze wskazaniem obszarów przewidzianych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
- obszarów, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z potrzeby zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- kierunków rozwoju komunikacji i innych elementów infrastruktury technicznej,
- obszarów, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych i ze względu na istniejące uwarunkowania,
- obszarów przewidywanych do realizacji zadań i programów wynikających z polityki województwa.

Stopień spełnienia n/w kryteriów może być uznany za miernik jakości życia oferowanej przez środowisko przestrzenne. Są to:

- zgodność z naturalnym zachowaniem człowieka w przestrzeni,
- zapewnienie bezpieczeństwa,
- ciągłość istnienia składników decydujących o identyfikacji,
- urozmaicenie pobudzające ciekawość i wyobraźnię,
- dostępność, zróżnicowanie, stosownie do częstotliwości użytkowania danego miejsca,
- racjonalność energetyczna,
- estetyka.

Powyższe mierniki, składające się na ład przestrzenny nie mogą być traktowane jako stan statyczny, niezmienny, ponieważ środowisko, do którego one się odnoszą, jest przedmiotem użytkowania przez człowieka, a także podlega zmianom wywołanym przez procesy naturalne. **Prawidłowe funkcjonowanie środowiska przestrzennego w procesach jego użytkowania przez człowieka jest w wysokim stopniu uzależnione od takich cech, jak jego poznawalność, zrozumiałość jego układu, ułatwiająca orientację w przestrzeni, łatwa dostępność jego składników.**

W dawnym ustroju - a z tego okresu pochodzą plany miejscowe i doświadczenia sporządzających je - nie było miejsca ani na negocjacje, ani na kompromisy, ani na prowadzenie polityki w stosunku do innych instytucji państwa. Te umiejętności były niepotrzebne i nie wykształciły się w społeczeństwie. I ich brak teraz jest odczuwalny. Ale aby go nadrobić, trzeba mieć wolę zmiany mentalności społecznej. **Trzeba uznać, że nie każdy inaczej myślący i mający inne interesy jest wrogiem.** Polityka to poszukiwanie kompromisu, to sztuka negocjacji, w których poszukujemy tego, co nas łączy z naszym przeciwnikiem. Zresztą słowo przeciwnik nie jest tu na miejscu. Lepiej jest mówić o partnerstwie, **jeśli nie z wyboru, to z konieczności.** A jeśli mamy partnera, to nie należy go niszczyć, ale z szacunkiem starać się poznać jego rzeczywiste interesy i zastanawiać się, w jaki sposób zrealizować je w jak najwyższym stopniu, bez lub z jak najmniejszym uszczerbkiem dla własnych celów (prezentowane na następnych stronach modele "kreacji" oraz związków w gminie graficznie ilustrują ww. zasady).

Zdolność do przemian (rozwoju) jest różnicą między koniecznymi wydatkami, a dochodami (własnymi i pomocowymi). Istotnym jest zatem, wyrobienie w sobie świadomości, że rozwój nie jest z przydziału (takie mechanizmy funkcjonowały w tzw. realnym socjalizmie), rozwój jest funkcją własnych poświęceń i umiejętności zaangażowania funduszy zewnętrznych.

Wniosek:

Umiejętność kojarzenia własnych, niewystarczających dochodów z tym co możliwe winno być kryterium oceny pracy zarządzających gminą (wydać tylko swoje to nie sztuka, sztuką jest dysponowanie cudzą kieszenią we własnym interesie).

3. Założenia metodologiczne opracowania

W pracach na studium uwarunkowań i kierunków rozwoju przestrzennego gminy przyjęto następujące założenie:

gmina jest to suma podmiotów gospodarczych działających na jej obszarze, w sumie ww. mieszczą się:

- podmioty, których głównym celem jest osiągnięcie zysku,
- podmiotów, których głównym celem jest zaspokojenie potrzeb ludności i (w miejsce zysku) uzyskanie maksymalnego efektu użytkowego,

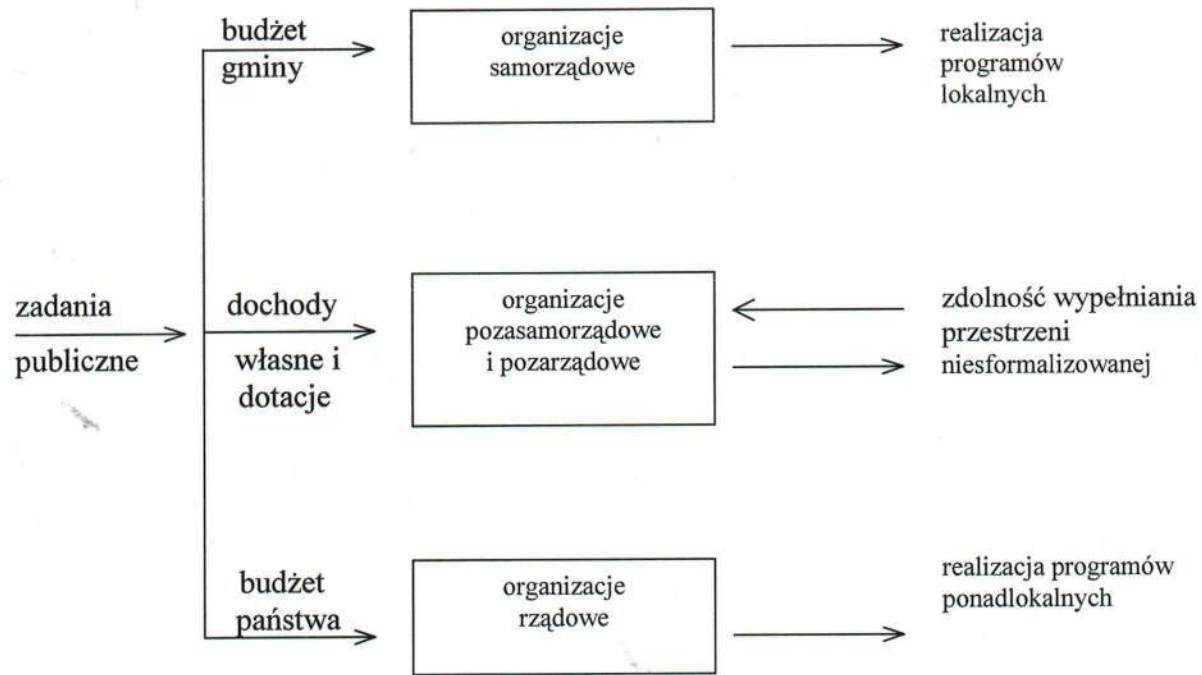
gmina nie jest podmiotem niezależnym - stopień jej zależności wynika z:

- ograniczonej skali w kierowaniu własnego budżetu i struktury jego wykorzystania (konieczność uwzględnienia zasad pomocy funduszowych)
- z zaciągniętych zobowiązań.

Infrastruktura społeczna - zadania organizacji rządowych, samorządowych, pozarządowych i pozasamorządowych.

sprawy wspólne – to tematy do negocjacji a nie do dyspozycji;

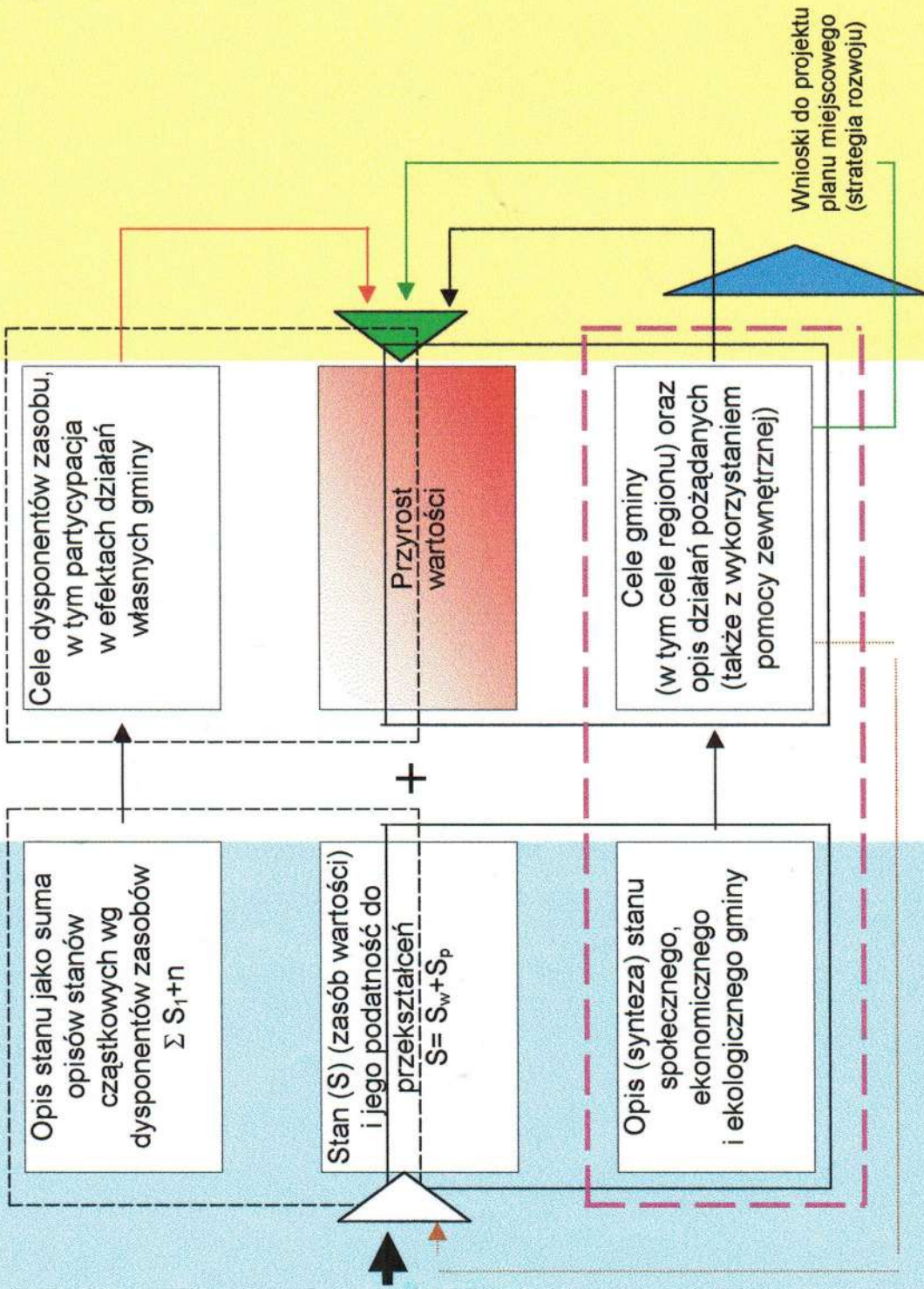
zadania publiczne realizowane są w sposób przedstawiony poniżej:

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO**
(model kreacji)

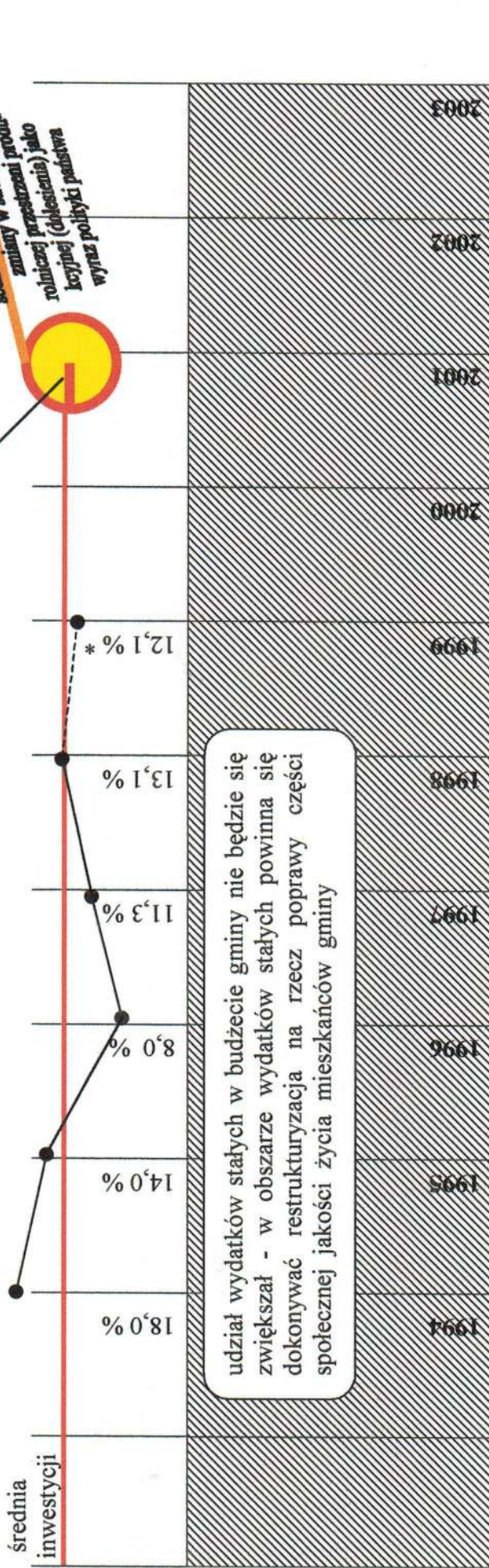
OZNACZENIA

- Pobudzenie
- Działanie - działanie się w czasie i przestrzeni
- Negocjacje (współdziałanie)
- Proces decyzyjny w sferze administracyjno-prawnej
- Proces decyzyjny w sferze ekonomicznej
- Stan
- Plan rozwoju (instrumentacja)
- Wnioski do projektu planu miejscowego (strategia rozwoju)
- Cele państwa (inspekcje) stymulatory rozwoju
- Studium uwarunkowań i kierunków rozwoju gminy

Podstawą (wszelkiego) planowania, czyli przygotowania projektów działań, jest istnienie "zdolności rozwoju" (do inwestowania) mierzony udziałem kosztów stałych w wydatkach gminnego budżetu.

impuls = rezultat efektu synergicznego wysiłku gminy i funduszy pomocowych przeznaczonych na zalesienia gruntów klasy N, VI i V

* wartość oznaczająca przewidywane wydatki inwestycyjne

Czas na przygotowanie projektów

II. UWARUNKOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1 Uwarunkowania demograficzne i społeczne

1.1 Ludność i zatrudnienie

Liczba ludności na terenie gminy Brąszewice w grudniu 1998 r wynosiła 4.580 osób.

W skład gminy wchodzi 20 sołectw, które skupiają 44 miejscowości.

Liczbę mieszkańców w poszczególnych sołectwach przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności
1	Błota	184
2	Brąszewice I	805
3	Brąszewice II	338
4	Bukowiec	270
5	Chajew	196
6	Kolonia Chajew	158
7	Czartoryja	192
8	Gałki	204
9	Godynice	367
10	Kamieniki	219
11	Kosatka	120
12	Przedłęczce	280
13	Sokolnie	149
14	Starce	162
15	Szczesie	189
16	Trzcinka	156
17	Wojtaszki	107
18	Wólka Klonowska	146
19	Wiertelaki	161
20	Zadębieniec	177
	Ogółem	4.580

Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 43,4 osoby/km².

Średnia gęstość zaludnienia kraju 124 osoby/km².

Do największych sołectw należą (najwięcej mieszkańców):

Brąszewice I, Brąszewice, Bukowiec, Przedłęczce, Chajew, Czartoryja, Godynice, Gałki.

W 1978 r na terenie gminy mieszkało 4.900 osób, gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 46 osób.

W ciągu minionych 20 lat liczba ludności gminy zmniejszyła się o 7%, czyli o 320 osób.

Przyrost naturalny w 1998 r wynosił niespełna 0,6‰, tzn.:

urodzeń	-	72
zgonów	-	60

Saldo migracji w 1998 r wyniosło - 3 osoby (zameldowało się 50 osób, wymeldowało się 53 osoby).

Tabela nr 2

Lp.	Rok	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Saldo migracji
1	1986	97	144	- 47
2	1990	81	147	- 66
3	1995	69	93	- 24
4	1997	70	74	- 4
5	1998	104	81	23

Saldo migracji w ostatnich latach posiadało zróżnicowany charakter.

Strukturę ludności w poszczególnych grupach wieku w roku 1998 przedstawia tabela nr 3.

Tabela nr 3

Lp.	Grupy wieku	0-19 lat		20-39 lat		40-59 lat		60-64 lat		65 i więcej		Razem	
		l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
1	Mężczyźni	753	33,1	677	29,8	483	25,2	92	4,0	269	11,8	2.274	100,0
2	Kobiety	744	32,3	597	25,9	437	23,1	99	4,2	429	18,6	2.306	100,0
3	Razem	1.497	33,0	1.274	28,0	920	20,0	191	4,0	698	15,0	4.580	100,0
4	<i>Województwo sieradzkie</i>	<i>120.010</i>	<i>29,0</i>	<i>114.860</i>	<i>28,0</i>	<i>103.090</i>	<i>25,0</i>	<i>18.226</i>	<i>5,0</i>	<i>55.324</i>	<i>13,0</i>	<i>411.510</i>	<i>100,0</i>

Porównując strukturę ludności w gminie i województwie (byłym sieradzkim) stwierdzić można korzystny w gminie odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym (ludności młodej) co stanowi szansę na przyszłość. Współczynnik feminizacji – proporcje ilości kobiet do ilości mężczyzn na terenie gminy przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4

Lp.	Grupy wieku	Współczynnik feminizacji
1	0 - 19 lat	98,8 %
2	20 - 39 lat	88,2%
3	40 - 59 lat	90,5%
4	60 - 64 lat	107,6%
5	pow. 65 lat	159,5%
	<i>Razem gmina</i>	<i>101,4%</i>
	<i>Województwo</i>	<i>103,5%</i>

Wskaźnik feminizacji dla gminy jest nieco niższy od ogólnego dla całego byłego województwa. Najbardziej niekorzystny jest w grupie wiekowej 20-39 lat, a jest to przecież wiek aktywności matrymonialnej i rozrodczej.

Wśród ludności gminy czynnych zawodowo jest 2.330 osób z czego:

- w rolnictwie pracuje 19.106 osób (82%)
- w gospodarce narodowej 286 osób (18%)
  - w przemyśle 80 osób
  - w budownictwie 2 osób
  - w handlu 28 osób
  - w transporcie, gospodarce magazynowej 7 osób
  - w szkolnictwie 73 osób
  - w służbie zdrowia 19 osób

Bezrobotnych w gminie w grudniu 1998 r zarejestrowanych było - 178 osób w tym:

Kobiet	-	94
Mężczyzn	-	84

Rok wcześniej - w 1997 r - bezrobotnych było 228 osób w tym 110 kobiet, 118 mężczyzn. Sytuacja taka wskazuje na spadek bezrobocia.

Bezrobocie obejmuje przede wszystkim ludzi młodych, przeszło 70 % bezrobotnych to osoby w wieku do 35 roku życia. Jest to zjawisko bardzo niekorzystne.

Największą grupę bezrobotnych stanowią ludzie o wykształceniu zawodowym - ok. 40 % oraz podstawowym - 30 %. Spośród ogólnej liczby bezrobotnych (178) aż 159 osób nie posiada prawa do zasiłku (89%). Bezrobotnych absolwentów zarejestrowano 15 osób.

1.2 Zasoby i warunki mieszkaniowe

Charakterystykę stanu zasobów i warunków mieszkaniowych na terenie gminy Brąszewice w 1998 r przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6

Lp.	Wyszczególnienie	Brąszewice	Polska
1	Liczba mieszkań	1.139	11.673.600
2	Liczba izb	4.147	40.470.300
3	Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys.m ²	82.589	712.614.000
4	Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	3,64	3,47
5	Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu	4,02	3,25
6	Przeciętna liczba osób na 1 izbę	1,10	0,94
7	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	72,5	61,1
8	Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę	18,0	18,7

Porównanie warunków mieszkaniowych gminy i Polski wypada w niewielkim stopniu na niekorzyść dla gminy.

Rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy zależy jest nie tylko od uwarunkowań wewnętrznych (zapewnienie działek budowlanych, uzbrojenie terenu, możliwości produkcji lokalnych materiałów budowlanych, uzbrojenia terenu), ale również od uwarunkowań zewnętrznych - polityki "mieszkaniowej" państwa - przede wszystkim bardziej korzystnego kredytowania i organizacji całej sfery obsługi budownictwa mieszkaniowego.

1.3 Infrastruktura społeczna

1.3.1 Oświata

Na terenie gminy znajdują się: 5 szkół podstawowych oraz gimnazjum w Brąszewicach. W Brąszewicach funkcjonuje również przedszkole.

1.3.2 Służba zdrowia

Potrzeby zdrowotne mieszkańców gminy w zakresie opieki zdrowotnej zapewnia ośrodek zdrowia w Brąszewicach, w którym w 1998 r. zatrudnionych było 4 lekarzy, w tym 1 dentysta oraz 3 pielęgniarki. Zakup leków dokonywany jest przez mieszkańców w aptece w Brąszewicach.

1.3.3 Kultura

W gminie brak jest ośrodków kultury. Istniejąca w Brąszewicach Gminna Biblioteka Publiczna wraz z filiami w Godynicach i Żurawiu prowadzi rozszerzoną działalność kulturalną.

1.3.4 Sport, rekreacja

Gmina posiada bardzo ubogą bazę dla uprawiania sportu. Istnieją bowiem jedynie niewielkie (ok. 80 m²) sale do ćwiczeń ruchowych przy szkołach w Trzcince, Godynicy, Chojewie i Żurawiu.

W zamierzeniach jest budowa sali gimnastycznej przy szkole w Brąszewicach. W Brąszewicach istnieje boisko sportowe.

1.4 Infrastruktura techniczna

1.4.1 Drogi

Układ dróg w gminie tworzą drogi powiatowe oraz gminne. Przez teren gminy nie przebiegają drogi o znaczeniu krajowym, ale w przyszłości jest planowana realizacja drogi ekspresowej, której trasa przebiega przez południowo-wschodnią część gminy.

Drogi powiatowe to:

droga nr 257	- Wrząca (gm. Błaszki) – Budy – Brąszewice
droga nr 258	- Gruszyce – Chajew
droga nr 259	- Kuźnica Zagrzebska (gm. Klonowa) – Błota – Brąszewice
droga nr 260	- Brąszewice – Chajew – Bukowiec – Kliczków
droga nr 266	- Brąszewice – Czartoryja – Wiry – Godynice
droga nr 267	- Lipicze (gm. Klonowa) – Godynice
droga nr 270	- Godynice – Starce
droga nr 271	- Brąszewice – Zwierzyniec – Brzeźnio
droga nr 274	- Chajew – Zwierzyniec – Złoczew
droga nr 401	- Starce – Grójec Wielkopolski (gm. Złoczew)

Drogi te mają parametry 5 klasy technicznej.

Sieć dróg powiatowych uzupełniają drogi gminne:

Godynice – Kurpie
Godynice – Przedłęczce
Pasze – Tomczyki
Braszewice – Kosatka
Braszewice – Przyczałki – Podawacz – Gałki – Sińce
Gałki – granice gminy
Kamieniki – droga powiatowa nr 257
Przyczałki – Wojtaszki
Bukowiec – Bugaj
Czartoryja – Chajew Kolonia
Starce – granice gminy (Brzeźno)
Zagórcze – Starce
Zagórcze – Pluty
Czartoryja – Szczesie

1.4.2 Zaopatrzenie w wodę konsumpcyjną

Zdecydowana większość miejscowości w gminie posiada już sieć wodociagową. W oparciu o 3 ujęcia wody (w Braszewicach, Chajewie i Godynicach) zwodociagowane są już miejscowości:

- Braszewice, Błota, Kosatka, Lipka
- Chajew, Kolonia Chajew, Bukowiec, Wojtaszki, Czartoryja, Wólka Klonowska, Żarnów, Szczesie, Zwierzyniec
- Godynice, Zagóra, Zagórze, Przedłęczce, Sokolenice, Tomczyki, Ciupki, Starce, Zadębieniec, Pluty, Pędziwiatry

Do pozostałych miejscowości w gminie – wodociąg zostanie doprowadzony w najbliższych latach.

1.4.3 Gospodarka ściekowa

W gminie brak jest oczyszczalni ścieków. Ścieki bytowe gromadzone są w osadnikach gnilnych, przeważnie nieszczelnych, stanowiących zagrożenie dla wód gruntowych oraz powierzchniowych.

1.4.4 Gospodarka odpadami

Odpady stałe z terenu gminy wywożone są na wysypisko zlokalizowane na terenie sąsiedniej gminy Brzeźno. Jest to wspólne wysypisko dla gmin: Brzeźno, Złoczew i Braszewice. Wywozem odpadów zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ze Złoczewa.

1.4.5 Energia elektryczna

Istniejący system zasilania w energię elektryczną gminy zaspokaja obecne potrzeby elektroenergetyczne gminy, jednakże we wschodniej jej części występuje ograniczona możliwość poboru energii elektrycznej.

1.4.6 Zaopatrzenie w gaz

W gminie brak jest gazu przewodowego. Wg opracowanej w 1993 r koncepcji gazyfikacji województwa sieradzkiego zasilanie gminy w gaz przewodowy projektowane było poprzez budowę odgałęzienia od gazociągu w/c Sieradz-Kalisz oraz budowę stacji redukcyjno-pomiarowej I^o w miejscowości Zwierzyniec. Gazociąg w/c doprowadzający gaz do gminy przebiegałby w zasadzie poza terenem gminy Brąszewice, jedynie lokalizacja stacji redukcyjno-pomiarowej jest na jej terenie. Ze stacji redukcyjno-pomiarowej rozprowadzenie gazu po gminie nastąpi sieciami gazowymi średniego ciśnienia.

1.4.7 Obsługa telekomunikacyjna

Na bazie istniejącej w Brąszewicach abonenckiej centrali telefonicznej zapewnione jest połączenie z każdą miejscowością w gminie, niemniej dostęp do telefonu jest bardzo niewielki (około 300 abonentów). Najbliższe zamierzenia w zakresie telefonizacji (budowa linii światłowodowej, na którą są już wydane pozwolenia na budowę) pozwolą na wykonanie przyłącza telefonicznego każdemu chętnemu w gminie. Gmina ma dostęp do telefonii bezprzewodowej ERA GSM dzięki stacji przekaźnikowej w Brąszewicach.

2 Uwarunkowania gospodarcze

2.1 Rolnictwo

2.1.1 Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Zdecydowaną większość użytków rolnych stanowią gleby najslabszych klas bonitacyjnych, które to nie sprzyjają produkcji rolnej w gminie. Z ogólnej powierzchni gruntów gminnych wynoszącej 10.633 ha użytki rolne zajmują 6.223 ha, co stanowi 58,5 %.

2.1.2 Struktura użytkowania, struktura własności gruntów.

Strukturę użytkowania gruntów według stanu na dzień 30.06.1998r. przedstawia tabela nr 8.

Tabela nr 8

Lp.	Wyszczególnienie	Wielkość w ha	Struktura %
1	2	3	4
1.	Użytki rolne razem	6.223	58,5
	w tym:		
1.1.	Grunty orne	4.583	43,1
1.2.	Sady	8	0,1
1.3.	Łąki	1.167	11,0
1.4.	Pastwiska	465	4,4
2.	Lasy i grunty leśne	3.892	36,6
3.	Wody	} 518	} 4,9
4.	Tereny komunikacyjne		
5.	Tereny osadnicze		
6.	Tereny inne i nieużytki		
	Ogółem gmina	10.633	100,0 %

W strukturze własności gruntów dominuje własność prywatna. Z ogólnej powierzchni gruntów wynoszącej 10.633 ha - aż 7.473 ha czyli 70% jest w rękach osób fizycznych. Z pozostałych 30 % powierzchni gruntów należy do: Skarbu Państwa (w tym: Lasy Państwowe), Gminy i związków międzygminnych, Kościoła, Wspólnot gruntowych i innych.

2.1.3 Struktura wielkości gospodarstw

Zdecydowaną większość gospodarstw rolnych stanowią gospodarstwa małe o powierzchni od 1 do 5 ha.

2.1.4 Struktura upraw

W ogólnej strukturze upraw przeważają zboża (zwłaszcza żyto) oraz ziemniaki. W 1998 r powierzchnia zasiewu żyta wynosiła prawie 55% ogólnej powierzchni upraw (2.390 ha), a uprawy ziemniaka (1.130 ha) stanowiły 26% ogólnej powierzchni upraw.

2.1.5 Hodowla bydła i trzody chlewnej

Znaczna ilość łąk i pastwisk stanowi naturalną bazę do prowadzenia hodowli bydła i trzody chlewnej. Niska opłacalność produkcji zwierzęcej powoduje spadek pogłowia zwierząt w ostatnich latach.

2.2 Działalność pozarolnicza

Działalność gospodarcza, pozarolnicza jest słabo rozwinięta. Nie ma żadnego dużego zakładu przemysłowego. Zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych stanowią małe firmy zatrudniające 1-20 osób. Na terenie gminy w 1998 r zarejestrowanych było 168 firm. Największe z nich to:

- „Abel” – przetwórstwo rolno-spożywcze w Brąszewicach
- „Eurex” – wyroby z drewna w Brąszewicach
- Ubojnia z masarnią w Zagórze

2.3 Turystyka

Bogactwo gminy w postaci rozległych obszarów leśnych, nieskażonego środowiska, przepływających rzek, przepięknych krajobrazów mogą stanowić podstawę do rozwoju turystyki i wypoczynku w gminie. Niestety do tej pory infrastruktura turystyczna jest bardzo słabo rozwinięta. Dotyczy to zarówno bazy noclegowej jak i żywieniowej oraz wszystkich innych usług obsługujących ruch turystyczny.

3 Uwarunkowania przyrodnicze

3.1 Położenie

Gmina Brąszewice położona jest w zachodniej części województwa łódzkiego, sąsiaduje z gminami: Błaszki, Brzeźnio, Złoczew, Klonowa, Wróblew w woj. łódzkim oraz z gminami: Brzeziny i Czajków w woj. wielkopolskim.

Gmina zlokalizowana jest w niedalekiej odległości od wielkomiejskich ośrodków: Sieradz, Łódź, Wieluń, Wrocław, Poznań. Przez teren gminy nie przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu krajowym, niemniej gmina – dzięki układowi dróg powiatowych – ma dogodne połączenie komunikacyjne z w/w ośrodkami wielkomiejskimi.

Gmina Brąszewice znajduje się na wysoczyźnie Złoczewskiej, wchodzący w skład Niziny Wielkopolskiej. Powierzchnia terenu jest mało urozmaicona, najwyższe rejony osiągają 193,6 m n.p.m., najniższe - 160 m n.p.m.

3.2 Budowa geologiczna

Powierzchnia gminy zbudowana jest z gliny morenowej oraz piasków i żwirów wodno-lodowcowych. Utwory czwartorzędowe o miąższości 40 – 60 m zalegają na warstwie utworów trzeciorzędnych lub wprost na wapieniach górnourajskich.

3.3 Surowce naturalne

Na terenie gminy występują liczne wyrobiska utworów piaszczystych, piaszczysto-żwirowych. Zlokalizowane są one głównie w rejonie: Zabrodzia, Przerycia, Wojtyszek, Chajewa, Wólki Klonowskiej, Jończyk, Godynic, Ciupek, Starc, Czartoryji.

Istnieją również obszary występowania glin, wyrobiska zlokalizowane są w rejonie: Gałki, Żuraw – Wiertelaki, Chajew, Wojtyszek.

W/w wyrobiska leżą na prywatnych gruntach i są eksploatowane przez miejscową ludność i wykorzystywane są do wyrobu zapraw, betonu w budownictwie lokalnym lub do utrzymania miejscowych dróg.

Złóża rozpoznane i udokumentowane

Udokumentowane złoża surowców znajdują się w rejonie miejscowości Złote. Występuje tu złożo iłów trzeciorzędnych – plioceńskich, jednorodnych brunatnych, szarych lub szaro-kremowych z domieszką pyłu, plastyczne lub średnio-plastyczne.

Miąższość złoża: 7,4 – 18,0 m

Zasoby złoża:

bilansowe	-	2.479.725 m ³
pozabilansowe	-	1.654.925 m ³

Iły te kwalifikowane są do wyrobu cegły pełnej, dziurawki, sitówki, kratówki, pustaków, rurek drenarskich. Aktualnie surowiec nie jest eksploatowany.

W miejscowości Wólka Klonowska znajduje się złożo kruszywa naturalnego (pospółki). Kopalnią złoża stanowi mieszanina piasku i żwiru. Powierzchnia złoża 71.038 m², średnia miąższość 3,8 m, zasoby złoża 221 tys. m³. Surowiec nadaje się do produkcji betonu zwykłego, do asfaltu lanego oraz odbudowy dróg.

Złoże piaszczysto-żwirowe występuje również w rejonie wsi Przerycie, Przyczółki, Szczesie natomiast, złoże iłów o miąższości dochodzącej do 14,8 m – w rejonie Zagórze.(przydatne do wyrobu ceramiki budowlanej).

W perspektywie istnieje możliwość wydobycia surowców w rejonach:

- wsi Przerycie – Zabłocie i Starce – piasek i piasek ze żwirem o przydatności do produkcji cegły wapienno – piaskowej
- wsi Gałki - glina

3.4 Klimat

Położenie gminy w środkowej części Polski oraz charakter rzeźby ułatwiają napływanie nad jej obszar różnych mas powietrza. Przeważają wpływy powietrza polarno-morskiego (60 %) oraz polarno-kontynentalnego (30 %), mniejszy jest wpływ powietrza zwrotnikowego i arktycznego.

Roczne opady osiągały 600 mm, maksymalne przypadają na miesiąc lipiec i wynoszą ok. 110 mm, oraz sierpień – nieco ponad 60 mm.

3.5 Warunki wodne

Przez obszar gminy przepływają rzeki: Łużyca, Brąszówka, Żurawka i Myja prowadzące wody pozaklasowe. Zlewnia Łużycy jest zlewnią deficytową dla potrzeb rolnictwa.

3.6 Gleby

Zdecydowaną większość stanowią gleby najniższych klas bonitacyjnych. Gleby klasy I – IV stanowią zaledwie 12 % powierzchni użytków rolnych.

3.7 Powietrze atmosferyczne

Na terenie gminy nie funkcjonują duże zakłady przemysłowe, dlatego nie obserwuje się przekroczenia emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w gminie. Zanieczyszczenie atmosfery spowodowane jest lokalną gospodarką ciepłą opartą na węglu i koksie oraz zanieczyszczeniu od ruchu samochodowego.

3.8 Lasy

Gmina wyróżnia się wysokim wskaźnikiem lesistości. Wynosi on 34,1 %, przy średniej dla dawnego woj. sieradzkiego - 19,8 %. Z uwagi na bardzo słabe bonitacyjne grunty w gminie planowane są kolejne zalesienia jako jedyna racjonalna forma zagospodarowania gruntów.

3.9 Obszary objęte ochroną

Około 55,4 % powierzchni gminy leży w Brąszewickim obszarze chronionego krajobrazu. Obszar ten obejmuje część północną oraz zachodnią gminy.

W obszarze chronionego krajobrazu występuje następujące form przyrody chronionej:

- rezerwat „Jażwiny”
- użytek ekologiczny „Brąszewice”
- użytek ekologiczny „Błota”
- użytek ekologiczny „Błota II „
- użytek ekologiczny „Błota III”
- oraz lasy ochronne
- pomniki przyrody

Rezerwat leśny „Jażwiny” zajmuje powierzchnię 3,86 ha. Utworzony został w 1963 r zarządzeniem MLiPD Nr 80 (MP Nr 48 poz. 243 z 1963 r). Zajmuje on zbocze wydmy piaszczystej i niewielka kotłinę u stóp tejże wydmy spod której tryska niewielkie źródło. W środkowej, zagłębionej części rezerwatu wykształciły się gleby bagienne, wytworzone na torfie, który w górnych warstwach jest silnie zmineralizowany. W pozostałych częściach rezerwatu występują piaszczyste gleby bielcowe. Szata roślinna jest tu wyraźnie zróżnicowana: zbocze wydmy porasta suchy bór sosnowy, w najniższej położonym i najbardziej wilgotnym miejscu rośnie bór bagienny, natomiast środkową największą część rezerwatu zajmuje bór świeży jodłowo – świerkowy. To ostatnie zbiorowisko jest najcenniejszym składnikiem rezerwatu ze względu na występowanie tu populacji rodzimego świerka, który rośnie niedaleko granicy swojego zasięgu. W runie na szczególną uwagę zasługuje stanowisko gwiazdnicy długolistnej, gdyż jest to gatunek typowy dla północnych borów świerkowych oraz rzadko spotykany wśród mszaków – gatunek wątrobowca.

Użytki ekologiczne – w postaci bagien śródleśnych zostały powołane rozporządzeniem Wojewody sieradzkiego z dnia 22.04.1996 r (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 7 poz. 39).

Lasy ochronne – (zarządzenie MOŚZNiL Nr 77 z dnia 21.05.1997 r) obejmujące cenne przyrodniczo obszary leśne oraz lasy wodoochronne.

Pomniki przyrody – występujące dość licznie na obszarze gminy – to:

- dąb bezszypułkowy w Brąszewicach
- 2 dęby szypułkowe, cis pospolity położone w miejscowości Budy
- buk zwyczajny, lipa drobnolistna, klon polny, wiąz szypułkowy w Godynicach
- buk zwyczajny, cis pospolity w miejscowości Pokrzywniaki
- cis pospolity na terenie miejscowości Przerzycie
- 4 dęby szypułkowe, buk zwyczajny, jesion wyniosły, 2 jawory, 2 lipy drobnolistne w miejscowości Starce
- w okolicach miejscowości Sowizdrzały można podziwiać kwitnącą paproć - Długosz Królewski
- jałowiec pospolity w Wirach

3.10 Zagrożenie powodziowe

Zagrożenie powodziowe wodami 1% (raz na sto lat) występuje w dolinie rzeki Łużycy.

4 Uwarunkowania kulturowe

4.1 Historia

Brąszewice legitymują się metryką późnośredniowieczną, a nazwa miejscowości jako wsi kościelnej w zachowanych źródłach pisanych pojawia się przed rokiem 1495. W czasach nowożytnych Brąszewice wchodziły w skład królewskich przynależnych do starostwa sieradzkiego. Z tego też okresu ocalało stosunkowo dużo dokumentów do dziejów miejscowości, m.in. znany jest ponowny przywilej powinności mieszkańców z grudnia 1529 r. wydany w Piotrkowie przez Zygmunta I (potwierdzony przez Stefana Batorego w Warszawie 3 IV 1578 r). W 1557 r król Zygmunt August nadał wieś staroście Stanisławowi Tarnowskiemu na mocy iure feudi. Miejscowość znana wtedy była przede wszystkim z produkcji młynarskiej i eksploatacji złóż rudy darniowej. W początkach XVII w. Miejscowość trafiła w ręce Gabriela Tarnowskiego z Tarnowa, h. Leliwa, syna Stanisława Tarnowskiego, kasztelana sandomierskiego na mocy nadania mu dzierżawy klonowskiej i brąszewickiej przez Zygmunta III Wazę, co miało miejsce w Krakowie 25 IV 1609 r. Ten sam władca wyraża zgodę na posiadanie kuźnicy z młynem (zwanym Błoński) w Brąszewicach przez Jana Tarnowskiego, będącej od przywileju z dnia 2 VI 1588 r we władaniu Wojciecha Kochelewskiego z położonego w ziemi wieluńskiej Kocholewa. Od 1628 r wspomniana dzierżawa pozostawała w rękach Kacpra Danhoffa. Brąszewice wsią gminną zostały dopiero w 1953 r, kiedy przeniesiono tutaj siedzibę gminy z pobliskich Godynic.

Gmina Brąszewice należy do złoczewskiej krainy kulturowej, charakteryzującej się niskim zaludnieniem – 52 osoby/km², stosunkowo wysokim zalesieniem i słabymi glebami i niskim stopniem nasycenia obiektami dziedzictwa kulturowego. Na terenie gminy istnieje niewiele obiektów zabytkowych. Zdecydowaną większość z nich to obiekty budownictwa ruralistycznego – zagrody wiejskie i chałupy – których ranga historyczno-architektoniczna jest niska. Zakwalifikowane są do grupy o znaczeniu jedynie subregionalnym. Większość z tych obiektów jest w bardzo złym stanie technicznym.

4.2 Osadnictwo

Osadnictwo w gminie Brąszewice charakteryzuje się wysokim stopniem rozproszenia. W gminie funkcjonują 44 miejscowości, zamieszkiwane przez 4.613 osób. Przeważająca większość to miejscowości bardzo małe, prawie 40 % miejscowości o liczbie mieszkańców powyżej 50 osób zabudowa w gminie jest rozproszona. Tylko część tej zabudowy tworzy zwarte ciągi i skupiska wzdłuż dróg publicznych. Znaczna część siedlisk położona jest w głębi działek 100-150 m od dróg, ale dla części nie daje się ustalić jakiegokolwiek prawidłowości w lokalizacji.

Cechą charakterystyczną budownictwa, zwłaszcza mieszkaniowego, jest relatywnie wysoki udział budynków drewnianych, w tym pochodzących sprzed 1940 r. Ponad 100 budynków znajduje się w ewidencji konserwatora zabytków.

4.3 Wartości kulturowe

4.3.1 obiekty wpisane do rejestru zabytków

Miejscowość	Obiekt	Nr rej woj. sieradzkiego	Nr rej woj. Łódzkiego	Nr decyzji	Materiał, datowanie
1	2	3	4	5	6
KURPIE	MŁYN	338/A		K.L.IX. 5340 17/86	MUROWANY DREWNIANY OK.1950
STARCE	PARK	359/A		KL.IX. 5347 12/88	

4.3.2 obiekty w ewidencji konserwatorskiej

Żuraw

dom mieszkalny nr 11, drewniany 1921 r, własność: Waleria Bednarek
dom nr 11 drewniany, lata 20 XX w, własność: Krystyna Wawrzyniak
dom nr 14 drewniany, lata 20 XX w, własność: Maria Przybylska

Zagórcze

zagroda nr 16 - obora drewniana (bardzo zniszczona), 1915 r, własność:
Władysław Lar
dom mieszkalny nr 4, drewniany ok. 1930 r, własność: Stefan Grabowski
dom mieszkalny nr 16, drewniany 1914 r, własność: Władysław Lar
dom mieszkalny nr 25, drewniany ok. 1890 r, przebudowany 1922 r, własność:
Stanisław Gwiazda
dom mieszkalny nr 28, drewniany lata 20 XX w własność Helena Smok
obora drewniana ok. 1880 r
stodoła drewniana ok. 1900 r
spichlerz drewniany lata 10 XX w
zagroda nr 30 - stodoła drewniana, lata 20 XX w, spichlerz drewniany lata 20
XX w własność: Marian Gwiazda
dom mieszkalny nr 34 drewniany, ok. 1890 r, własność: Tadeusz Kuchczyński

Zagóra

dom nr 7 własność Marcin Kurek drewniany lata 20 – XX w
dom nr 9 własność Teofil Jaros drewniany lata 20 XX w
dom nr 13 własność Ignacy Kowalczyk drewniany lata 30 XX w
dom nr 15 własność Stanisław Paś drewniany lata 20 XX w

Wólka Klonowa

dom mieszkalny własność Jan Gwiazda drewniany lata 30 XX w
dom nr 20 własność Jan Pacha drewniany lata 30 XX w

Wojtaszki

dom nr 13 własność Czesław Dąbek drewniany 1917 r
dom nr 15 własność Stefan Sławek drewniany 1909 r

Trzcinka

dom mieszkalny nr 8 własność Józef Gałka drewniany ok. 1890 r
dom mieszkalny nr 9 własność Józef Jana drewniany ok. 1900 r

Szymaszki

dom nr 9 własność Jan Wiśniewski drewniany lata 20 XX w
stodoła drewniana własność Jan Wiśniewski lata 20 XX w

Szczesie

stodoła drewniana własność Gabriel Major 1890 r
zagroda – stodoła drewniana własność Dariusz Marczak 1910 r
obora zagroda drewniana własność Dariusz Marczak 1910 r

Starce

zespół dworsko–parkowy dwór murowany poł. XIX w własność Piotr Rudowski Starce 21
zespół dworsko–parkowy oficyna murowany ok. poł. XIX w własność J. Wasilewski Starce 21

Sokolonie

dom mieszkalny drewniany l. 20 – XX w nr 7 własność Józef Racięcki
dom mieszkalny drewniany ok. 1870 r nr 9 własność Stanisław Leszczyński
dom mieszkalny drewniany ok. 1880 r nr 18 własność Bogusław Ługowski
dom mieszkalny drewniany 1914 r nr 12 własność Marian Caban
zagroda – stodoła drewniana 1930 r nr 12 własność Marian Caban

Salomony

dom drewniany nr 2 własność Stanisław Grawka lata 10 XX w

Przedłęczce

dom mieszkalny drewniany nr 20 własność Jan Stasiak 1929 r
dom mieszkalny drewniany nr 24 własność Henryk Matyszewski lata 20 XX w
dom mieszkalny – zagroda, drewniany nr 43, własność: Sz. Pietryga lata 10 XX w
zagroda – obora drewniana nr 43 własność Sz. Pietryga lata 10 XX w
zagroda – stodoła drewniana nr 43 własność Sz. Pietryga lata 10 XX w

Pokrzywniaki

zagroda nr 8 własność Nadleśnictwo Złoczew

- dom drewniany l. 20 – XX w
- obora drewniana l. 20 – XX w
- spichlerz drewniany l. 20 – XX w
- stodoła drewniana l. 20 – XX w

Pluty

zagroda – obora drewniana nr 7 własność Wacław Wróbel l. 20 – XX w

Pędziwiatry

zagroda - obora drewniana nr 1 własność Stefan Idziek 1900 r.

zagroda – dom mieszkalny drewniany nr 1 własność Stefan Idziek l. 10 – XX w

Kurpie

zagroda – dom mieszkalny drewniany , stodoła drewniana nr 20 własność Stefania Żarnowska 1919 r.

zagroda – dom mieszkalny drewniany nr 3 własność Józef Tułaza l. 20- -XX w

zagroda – stodoła drewniana l. 20 – XX w

Kosatka

stodoła drewniana nr 8 własność Stanisław Kwiatkowski l. 20- XX w

zagroda – dom mieszkalny drewniany l.20- XX w ,spichlerz drewniany l.10 –

XX w stodoła drewniana l. 20- XX w nr 9 własność Jan Ubych

zagroda – dom mieszkalny drewniany 1918 r, obora drewniana 1919 r,

spichlerz drewniany 1924, stodoła drewniana 1919 r nr 12 własność Krystyna Osmolska

zagroda – obora drewniana, stodoła drewniana l. 20 – XX w nr 13 własność Andrzej Wijas

Grabostaw

dom drewniany nr 4 własność Jan Maszyna ok. 1900 r

Godynice

zespół Kościoła – kościół murowany, neogotyck własność Parafia rzymsko – katolicka 1891 r.

zespół Kościoła – plebania murowana l. 20 –XX w przebudowa własność Parafia rzymsko - katolicka

Kościół Parafialny P.W. św. Marcina i Zofi murowany pocz.XX w własność Parafia rzymsko – katolicka

dom mieszkalny drewniany nr 11 własność Marcin Misiak l. 30 – XX w

dom mieszkalny drewniany nr 12 własność Stanisław Gołąbek l. 30 – XX w

Galki

zagroda – dom mieszkalny drewniany, obora drewniana, stodoła drewniana nr 1 własność Henryk Wolski l. 20-XX w
dom mieszkalny drewniany nr 2 własność Andrzej Marczak 1890 r
stodoła drewniana nr 3 własność Stefan Chojnacki l. 20 – XX w
dom mieszkalny drewniany nr 14 własność Michał Wierudzki l. 30 –XX w
zagroda – dom mieszkalny drewniany 1919 r, obora drewniana 1920 r nr 19 własność Anna Kupaj
stodoła drewniana nr 20 własność Teodor Karsznica l.20 –XX w
dom mieszkalny drewniany nr 21 własność Józef Andrzejewski l. 10- XX w

Czartoryja

stodoła drewniana nr 5 własność Józef Wróbel l. 20 –XX w
stodoła drewniana nr 14 własność Kazimierz Rybka l.20-XX w
stodoła drewniana nr 15 własność M. Kaczmarek l.20-XX w
dom mieszkalny drewniany nr 18 własność Stanisław Laskowski 1913 r
stodoła drewniana nr 25 własność Stanisław Ciołek l.20- XX w
dom mieszkalny drewniany nr 28 Halina Wrozińska ok. 1910

Chajew

dom drewniany nr 23 własność Janusz Jurczak 1922 r

Ciagnisze

dom mieszkalny drewniany nr 3 własność Czesław Dąbek l.20-XX w
dom mieszkalny nr 5 własność Stefan Sławek l.30-XX w

Bukowiec

dom drewniany nr 1 własność Wiktor Kosatka l.30-XX w
dom drewniany nr 29 własność Henryk Zaton 1901 r
stodoła drewniana nr 25 własność Antoni Szałapski 1905 r
dom drewniany własność Waldemar Gruszczyński 1915 r

Błota

dom mieszkalny drewniany nr 16 własność A.Pijanka l.20-XX w
dom mieszkalny drewniany nr 20 własność Feliks Lar l.20-XX w
dom mieszkalny drewniany nr 24 własność Leon Szymaszek l.20-XX w

Brąszewice

zespół dworski – obora murowana, dwór murowany nr 223 własność Nadleśnictwo Złoczew l.20-XX w
dom mieszkalny drewniany nr 61 własność Bogdan Drzazga ok. 1890 r
zagroda – obora drewniana l.20-XX w , dom mieszkalny drewniany 1920 r nr 26 własność Piotr Szymaszek
dom mieszkalny drewniany nr 23 własność Helena Gniłka 1912 r

dom mieszkalny murowany nr 232 własność Władysław Krawczyk 1925 r
 plebania drewniana nr 229 własność Parafia rzymsko – katolicka pod
 wezw. Serca Pana Jezusa 1921 r
 dom mieszkalny drewniany nr 105 własność Urząd Gminy Brąszewice 1.10-
 XX w
 dom mieszkalny drewniany nr II własność Edward Kurzaj 1.10-XX w
 dom mieszkalny murowany nr 227 własność Kuratorium Oświaty i
 Wychowania 1922 r
 zagroda – stodoła drewniana nr 160 własność Nadleśnictwo Złoczew 1.20-XX
 w
 zagroda – dom mieszkalny murowany nr 180 własność Nadleśnictwo Złoczew
 dom mieszkalny drewniany nr 120 własność J.Drzazga 1.20-XX w
 dom mieszkalny murowany nr 104 własność Stefan Musiański i Marek
 Posiewała 1.30-XX w
 dom mieszkalny drewniany nr 60 własność Helena Wojtyszek 1.20-XX w
 dom mieszkalny murowany nr 10 własność Michał Stawirej i Kazimiera
 Wudkowska 1.30-XX w
 dom mieszkalny drewniany nr 5 własność Władysław Krawczyk 1.30-XX w
 zagroda – spichlerz drewniany nr 180 własność Nadleśnictwo Złoczew 1.20-
 XX w
 dom mieszkalny drewniany nr 3 własność Antonina Ciołek 1918 r

4.3.3 cmentarze

Cmentarz rzymsko-katolicki - Godynice

Cmentarz rzymsko-katolicki – Brąszewice

4.3.4 obiekty objęte ochroną archeologiczną

Lp.	Miejscowość	Funkcja stanowiska	Kultura	Chronologia
1	Borowiska 1	śląd osadnictwo	prapolska	XI w
2	Brąszewice1	cmentarzysko	łużycka	halsztat
3	Brąszewice2	śląd osadnictwo	prapolska	wczesne średniowiecze
4	Brąszewice	punkt osadniczy	polska	XVII- XVIII w
5	Brąszewice3	śląd osadnictwo	polska	p. średniowiecze
6	Brąszewice	punkt osadniczy	polska	VII-XVIII w
7	Brąszewice4	punkt osadniczy	polska	p. średniowiecze
8	Brąszewice4	osada	polska	XVII-XVIII w
9	Brąszewice5	osada	polska	XVII-XVIII w
10	Brąszewice6	śląd osadnictwo	polska	p. średniowiecze
11	Brąszewice6	osada	polska	XVI-XVIII w
12	Brąszewice7	śląd osadnictwo	polska	p. średniowiecze
13	Brąszewice7	punkt osadowy	polska	XVII- XVIII w
14	Bukowiec1	śląd osadnictwo	nieokreślona	Epoka Kamienia
15		śląd osadnictwa	nieokreślona	EB
16		punkt osadniczy	polska	XVI – XVIII w
17	Bukowiec2	punkt osadniczy	polska	Średniowiecze
18		osada	polska	XVII-XVIII w
19	Bukowiec3	osada	łużycka	Halsztat D wczesny latem
20		punkt osadniczy	polska	XVII-XVIII w
21	Ciagniszel	śląd osadniczy	nieokreślony	Neolit

22		śląd osadniczy	łużycka	IV-VEB
23		punkt osadniczy	polska	p. średniowiecze
24	Ciągnisze2	śląd osadniczy	Puch. lejkow	Neolit
25		punkt osadniczy	przeworska	p. rzymskie
26	Ciągnisze3	śląd osadnictwo	nieokreślony	ep.kamienia
27		osada	polska	XVII- XVIII w
28	Ciągnisze4	cmentarzysko	łużycka	EB
29		śląd osadnicze	prapolska	wczesne średniowiecze
30		punkt osadniczy	polska	XVII-XVIII w
31	Ciołki1	śląd osadnictwo	przedłużycka	Wczesna EB
32	Ciołki2	śląd osadnictwo	nieokreślona	Ep.kamienia
33		osada	polska	XVI- XVIII w
34	Gałki1	osada	polska	XVII- XVIII w
35	Godynice1	śląd osadniczy	nieokreślona	Neolit
36	Godynice2	śląd	polska	Nowożytna
37		punkt osadniczy	polska	Średniowiecze
38	Godynice3	śląd osadniczy	nieokreślona	Ep.kamienia
39	Godynice4	cmentarzysko	łużycka	Halsztat
40	Godynice5	cmentarzysko	łużycka	EB
41	Godynice6	śląd osadniczy	nieokreślona	Nieokreślone
42	Godynice7	cmentarzysko	pomorska	Halsztat
43	Godyniec8	śląd osadniczy	nieokreślony	Pradzieje
44	Godyniec9	osada	polska	XVI- XVIII
45	Godyniec10	śląd osadniczy	łużycka	EB
46	Godyniec10	Punkt osadniczy	polska	XVI -XVII w
47	Godyniec11	śląd osadnictwo	nieokreślona	Pradzieje
48		śląd osadnictwo	polska	p. średniowiecza
49		osada	polska	XVII=XVIII w
50	Jończyki1	śląd osadnictwo	puch. lejkow	neolit
51		śląd osadnictwo	łużycka	EB halsztat
52		osada	polska	nowożytna
53	Jończyki2	osada	polska	nowożytna
54	Kol. Chajew1	osada	Ep. kamienia	nieokreślona
55	Kol. Chajew2	śląd osadnictwo	nieokreślona	pradzieje
56	Lisy1	punkt osadnictwo	polska	XVI -XVII w
57	Lisy2	śląd osadnictwo	polska	p. średniowiecza
58		punkt osadniczy	polska	XVII - XVIII w
59	Sokolenie1	osada	polska	XVII- XVIII w
60	Sokolenie2	punkt osadniczy	przeworska	rzymska
61		punkt osadniczy	polska	p. średniowiecza
62		osada	polska	XVII- XVIII w
63	Sokolenie3	śląd osadnictwo	łużycka	EB
64	Sokolenie4	śląd osadnictwo	łużycka	EB
65		śląd osadnictwo	prapolska	wczesne średniowiecze
66		śląd osadnictwo	polska	p. średniowiecza
67		osada	polska	XVI- XVII w
68	Sokolenie5	punkt osadniczy	łużycka	EB
69		osada	przeworska	rzymska
70		punkt osadniczy	polska	XVII- XVIII
71	Sokolenie6	punkt osadniczy	łużycka	EB halsztat
72		osada	prapolska	III okr. wczesn. średniowiecza
73		punkt osadniczy	polska	XVII -XVIII w
74	Sokolenie7	osada	przeworska	rzymska

75		punkt osadniczy	polska	XVII- XVIII w
76	Sokolonie8	punkt osadniczy	polska	p. średniowiecza
77	Starce1	gródek stożkowy	polska	średniowiecze
78	Starce2	dwór	polska	nowożyt
79		osada	polska	nowożyt
80	Szczesie1	osada	prapolska	wczesne średniowiecze
81	Szczesie2	punkt osadniczy	polska	XVII -XVIII w
82	Trzcinka1	śląd osadnictwo	puch.lejkow	neolit
83	Trzcinka2	śląd osadnictwo	nieokreślona	neolit
84	Wiertelaki1	punkt osadniczy	łużycka	IV -V EB
85		Ślad osadnictwo	polska	średniowiecze
86		Punkt osadniczy	polska	XVII - XVIII w
87		Ślad osadnictwo	moneta	3 kopiejki z 1916 r
88	Wiertelaki2	Ślad osadnictwo	nieokreślona	Ep. kamienia, wczesne EB
89		Ślad osadnictwo	polska	średniowiecze
90		Punkt osadniczy	polska	XVII - XVIII w
91	Wojtyszki1	Punkt osadniczy	przeworska	rzymska
92	Wojtyszki1	Punkt osadniczy	polska	XVI_XVII w
93	Wojtyszki2	Osada	polska	XVII- XVIII w
94	Wojtyszki3	Osada	polska	XVII-XVIII w
95	Wojtyszki4	Osada	polska	XVII- XVIII w
96	Zadębieniec1	Ślad osadnictwo	pucharów lejkow	neolit
97		Osada	polska	XVII- XVIII w
98	Zadębieniec2	Osada	polska	XVII-XVIII w
99	Zadębieniec3	Punkt osadniczy	polska	XVII- XVIII w
100	Zagóra1	Punkt osadniczy	prapolska	wczesne średniowiecze
101		Osada	polska	nowożytna
102		Ślad osadnictwo	prapolska	wczesne średniowiecze
103		Punkt osadniczy	polska	XVII -XVIII w
104	Zagóra2	Osada	polska	XVII- XVIII w

III. WSKAŹNIKI OBRAZUJĄCE JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY NA TLE BEZPOŚREDNIEGO OTOCZENIA

stosunek do poprzedniej wartości objętej badaniem (wzrost)

stosunek do poprzedniej wartości objętej badaniem (równowaga)

stosunek do poprzedniej wartości objętej badaniem (spadek)

Min.

najniższa wartość wskaźnika wśród gmin objętych badaniem

Max

najwyższa wartość wskaźnika wśród gmin objętych badaniem

W-01 Zmiany demograficzne latach 1978-1998

WSKAŹNIK DLA GMINY BRĄSZEWICE - 6,5%	BRĄSZEWICE	
	BŁASZKI	
	BRZEŹNIO	
	KLONOWA	
Min = - 11,1 %	ZŁOCZEW	
Max = 2,1 %	BRZEZINY	

WNIOSKI:

- Gmina Brąszewice, jak i gminy sąsiednie charakteryzują się ubytkiem ludności na przestrzeni 20-tu lat.
- Tylko w gminie Brzeziny nastąpił przyrost ludności.
- Z przeprowadzonej analizy wynika, iż liczba ludności będzie utrzymywać się na dotychczasowych poziomie.

Gmina	Ludność w 1978 r	Ludność w 1998 r	Przyrost / ubytek ludności w %	Przyrost / ubytek ludności w liczbach
Brąszewice	4.900	4580	- 6,5	- 320
Błaszki	16.566	16.061	- 3,0	- 505
Brzeźno	7.304	6.597	- 9,7	- 707
Klonowa	3.726	3.313	- 11,1	- 413
Złoczew	7.706	7.544	- 2,1	- 162
Brzeziny	5.717 *	5.840	+ 2,1	+ 123
Czajków	brak danych •	2.730	brak danych	brak danych

gminy łącznie z miastem

* dane za 1977 r

- gmina powstała w 1982 r

W-02 Zmiany w zakresie ilości mieszkań oddanych do użytku 1978/1998

WSKAŹNIK DLA GMINY BRĄSZEWICE - 53%	BRĄSZEWICE	
	BŁASZKI	
	BRZEŹNIO	
	KLONOWA	
Min = - 100 %	ZŁOCZEW	
Max = - 50 %	BRZEZINY	

WNIOSKI:

- Dwadzieścia lat temu oddawano rocznie do użytku więcej mieszkań niż obecnie, niemniej w ostatnich latach odnotowano wzrost budownictwa mieszkaniowego.
- Wg danych statystycznych w 1998 r w gminie było 1139 mieszkań, średnio 4,2 osoby w mieszkaniu, przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę – 18 m².
- Powyższe wskaźniki są bardzo zbliżone dla całej Polski.

<i>Gmina</i>	<i>Mieszkania oddane do użytku</i>		<i>Wzrost / spadek</i>	
	<i>1978</i>	<i>1998</i>	<i>w %</i>	<i>w liczbach</i>
Brąszewice	17	8	- 53	- 9
Błaszki	54	25	- 54	- 29
Brzeźno	46	9	- 80	- 37
Klonowa	8	4	- 50	- 4
Złoczew	43	14	- 67	- 29
Brzeziny	40*	0	- 100	- 40
Czajków	brak danych •	11	brak danych	brak danych

□ gminy łącznie z miastem

* dane z 1977 r

• gmina powstała w 1982

W-03 Zmiany w zakresie dochodów gminy w latach 1978-1998

WSKAŹNIK DLA GMINY BRĄSZEWICE 352,2 %	BRĄSZEWICE	
	BŁASZKI	
	BRZEŹNIO	
	KLONOWA	
Min = 245,9 %	ZŁOCZEW	
Max = 634,5 %	BRZEZINY	

WNIOSKI:

- Wzrost dochodów wystąpił we wszystkich gminach sąsiadujących z gminą Brąszewice.
- Średni wzrost dochodów budżetowych wynosi 391 %, wzrost w gminie Brąszewice jest nieco niższy od wyliczonej średniej.

Gmina	Dochody budżetowe w 1978 r	Dochody budżetowe w 1998 r	Zmiana dochodów budżetowych	Zmiana dochodów budżetowych
	w tys. zł.		w %	w liczbach bezwzględnych
Brąszewice	937	4.237,0	+ 352,2	+ 3.300,0
Błaszki	2.710,4	13.814,3	+ 409,7	+ 11.103,9
Brzeźno	1.184,8	6.332,0	+ 434,4	+ 5.147,2
Klonowa	767,1	2.863,9	+ 273,3	+ 2.096,8
Złoczew	1.969,1	6.812,3	+ 245,9	+ 4.843,2
Brzeziny	776,9*	5.707,0	+ 634,5	+ 4.930,1
Czajków	brak danych •	2646,3	brak danych	brak danych

- gminy łącznie z miastem
- * dane z 1977 r
- gmina powstała w 1982

W-04 Zmiany w zakresie wydatków budżetu w latach 1978-1998.

WSKAŹNIK DLA GMINY BRĄSZEWICE 365,3 %	BRĄSZEWICE	
	BŁASZKI	
	BRZEŹNIO	
	KLONOWA	
Min = 276,8 %	ZŁOCZEW	
Max = 609,4 %	BRZEZINY	

WNIOSKI:

- Największy wzrost wydatków budżetowych w okresie ostatnich 20 lat, wystąpił w gminie Brzeziny, a najmniejszy w gminie Klonowa.
- Wydatki inwestycyjne w gminie Brąszewice wynosiły w 1998 r – 307 tyś, czyli stanowiły 7,4 % wszystkich wydatków.

Gmina	Wydatki budżetowe w 1978 r	Wydatki budżetowe w 1998 r	Zmiana wydatków budżetowych	Zmiana wydatków budżetowych
	w tys. zł.		w %	w liczbach bezwzględnych
Brąszewice	888,9	4.135,9	+ 365,3	+ 3.247,0
Błaszki	2.648,9	13.954,8	+ 426,8	+ 11.305,9
Brzeźno	1.125,4	6.170,6	+ 448,3	+ 5.045,2
Klonowa	744,9	2.807,0	+ 276,8	+ 2.062,1
Złoczew □	1.848,2	7.030,4	+ 285,0	+ 5.182,2
Brzeziny	960,1*	5.725,0	+ 609,4	+ 4.764,9
Czajków	brak danych •	2.627,3	brak danych	brak danych

□ gminy łącznie z miastem

* dane z 1977 r

• gmina powstała w 1982 r

W-05 Wskaźnik % ludności zatrudnionej w sektorze usług do ogółu ludności.

WSKAŹNIK DLA GMINY BRĄSZEWICE 6,2 %	BRĄSZEWICE
	BŁASZKI
	BRZEŹNIO
	KLONOWA
Min = 2,1 %	ZŁOCZEW
Max = 12,5 %	BRZEZINY

WNIOSKI:

- Wskaźnik ludności pracującej w sektorze usług w gminie Brąszewice wynosi 6,2 % i jest nieco niższy od średniej dla wszystkich gmin sąsiadujących, który wynosi 7,6 %.

Gmina	Ludność w 1998 r	Ludność w wieku produkcyjnym	Bezrobotni	Ludność pracująca w sektorze usług	Pozostali	Ludność pracująca w sektorze usług do ogółu ludności (w %)
Brąszewice	4.580	2.286	178	286	1.822	6,2
Błaszki	16.061	8.576	672	1.434	6.470	8,9
Brzeźno	6.597	3.490	270	826	2.394	12,5
Klonowa	3.313	1.639	143	171	1.325	5,2
Złoczew	7.544	4.019	320	902	2.797	11,9
Brzeziny	5.840	-	-	-	-	-
Czajków	2.730	1.063	154	58	851	2,1

gminy łącznie z miastem

IV. STRATEGIA ROZWOJU GMINY

1 Szanse

- 1.1 korzystne położenie gminy w pobliżu ośrodków rozwoju: Sieradza i Złoczewa
- 1.2 korzystne warunki agroekologiczne dla intensyfikacji produkcji rolnej, mimo iż występują gleby słabych klas bonitacyjnych.
- 1.3 rozwój przetwórstwa płodów rolnych
- 1.4 możliwość zbytu surowców rolniczych czystych i przetworzonych na rynkach: Sieradza, Złoczewa i Wielunia
- 1.5 rosnące zainteresowanie w środowiskach miejskich produktami rolno-ekologicznymi
- 1.6 wartość krajobrazu i regionalnej architektury daje szansę poznawczą dla kultury tego obszaru oraz możliwość rozwijania krajoznawczej formy turystyki i wypoczynku
- 1.7 wzrost popytu na usługi agroturystyki
- 1.8 rosnący popyt na działki pod budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne
- 1.9 możliwość zmiany przeznaczenia gruntów w nowym planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego, w tym:
  - rolnych klas V, VI, VI i nieużytków na cele leśne, co w rezultacie winno być czynnikiem rozwoju poprzez inwestycje (wspomaganie dotacją celową)
  - zbudowania gminnego zasobu gruntów - bazy rozwoju inwestycji pozarolniczych (przemysł, mieszkalnictwo, usługi) - oferty dla inwestorów
- 1.10 możliwość realizacji projektów restrukturyzacyjnych rolniczej przestrzeni produkcyjnej przygotowanych w taki sposób, aby zaangażowane zostały w ich realizacji środki kreowane poza gminą (fundusze pomocowe)
- 1.11 możliwość zwiększenia towarowości produkcji rolnej – organizacja zespołów producenckich i poprawa środowiska przyrodniczego poprzez zalesienia
- 1.12 tworzenie warunków finansowych do powstawania nowych miejsc pracy poza rolnictwem i poza sferą budżetową (w tym polityka podatkowa)
- 1.13 możliwość podejmowania wspólnych inwestycji z innymi podmiotami, także uciążliwymi dla środowiska przyrodniczego
- 1.14 uzbrojenie gminnego zasobu terenów z przeznaczeniem dla budownictwa mieszkaniowego
- 1.15 budowa drogi ekspresowej Warszawa – Wrocław
- 1.16 budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji w ramach programu ochrony wód dorzecza rzeki Warty
- 1.17 budowa gazociągu wysokoprężnego – odgałęzienia do Brąszewic
- 1.18 modernizacja dróg powiatowych nr: 258, 257, 271, 274
- 1.19 wyrównanie poziomu życia mieszkańców obszarów wiejskich – realizacja "Paktu dla rolnictwa i obszarów wiejskich" przygotowanego 22 lipca 1999 r przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, obejmujący działania interwencyjne państwa dla uruchomienia mechanizmów gospodarki rynkowej oraz korygowania niekorzystnych efektów wolnego rynku, by w podobnym stopniu do mieszkańców miast, mogli uzyskiwać dobre dochody i poprawę standardu życia

2 Zagrożenia

- 2.1 niekorzystne warunki gruntowe – przewaga gleb słabych – V i VI klasy bonitacyjnej
- 2.2 niedoinwestowanie w infrastrukturę techniczną, głównie w zakresie gospodarki wodno- ściekowej, nie daje dobrej prognozy dla możliwości inwestowania w gospodarkę żywnościową, stwarza bowiem konieczność indywidualnego rozwiązania problemów w tym zakresie dla każdego Zakładu
- 2.3 deficyt wód powierzchniowych dla rolnictwa
- 2.4 rozdrobnienie gospodarstw rolnych
- 2.5 brak odwagi dokonywania zmian w strukturze rolniczej przestrzeni produkcyjnej, co spowoduje dalszą jej degradację, mierzoną skalą produkcji towarowej i jej jakością
- 2.6 opóźnienia w realizacji obiektów infrastruktury o znaczeniu ponadlokalnym (gazociąg w/c, budowa drogi ekspresowej Warszawa – Wrocław, modernizacja dróg powiatowych, budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji)
- 2.7 brak możliwości (w tym umiejętności) wiązania inwestycji lokalnych z funduszami pomocowymi, tzn. brak odpowiednio przygotowanych projektów
- 2.8 stagnacja w poziomie wykształcenia (przygotowania zawodowego)
- 2.9 dalsza dekapitalizacja zasobów budowlanych i technicznych (budynki, sprzęt – w tym rolniczy)
- 2.10 spadek dochodów własnych gminy jako skutek braku działań restrukturyzacyjnych
- 2.11 brak terenów oczekiwanych przez inwestorów (z gminnego zasobu terenów) oraz zachęt finansowych dla osób inwestujących
- 2.12 trudności w zbywaniu produktów (surowców pochodzenia rolniczego oraz ich przetworów) jako rezultat nietrafnej polityki państwa w zakresie rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego
- 2.13 wysoka konkurencyjność w zbyciu produktów rolnych

3 Scenariusz prawdopodobny

- 3.1 władzom gminy uda się pozyskać dla przemian restrukturyzacyjnych rolniczej przestrzeni produkcyjnej zarówno rolników - właścicieli gruntów jak i instytucje mogące procesom tym w istotny sposób pomóc
- 3.2 władze gminy znajdą środki (także pomocowe) na przygotowanie z pakietu projektów restrukturyzacyjnych (urządzenie lasów, parcelacja i uzbrojenie terenów dla przyszłych inwestycji) - rok 2001 – 2002
- 3.3 władze gminy ustalą prawne i organizacyjne zasady realizacji w/w projektów rok 2002 – 2003,
- 3.4 podmiot realizujący projekty wymienione wyżej (może to być gospodarstwo pomocnicze – forma w początkowej fazie wygodna) przystąpi do realizacji prac warunkujących procesy restrukturyzacyjne:
  - plany parcelacji gruntów na działki budowlane w ramach gminnego zasobu terenów - rok 2001
  - pierwsze obszary zalesień - zgodnie z projektem wymienionym w pkt. 3.2 – rok 2001
- 3.5 do realizacji przygotowane zostaną zadania z obszaru inwestycji ponadlokalnych (gazociąg i droga ekspresowa Warszawa – Wrocław, modernizacja dróg powiatowych nr: 257, 258, 271, 274, budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji)
- 3.6 rolnicy zorganizują pierwsze grupy producenckie – rok 2000
- 3.7 gmina ze środków pomocowych otrzyma „impuls” – gwarant rozruchu przekształceń – rok 2001
- 3.8 dalszy rozwój wspomagany środkami pomocowymi tworzyć będzie warunki materialne (uzbrojenie terenów) do wzrostu wszelkich form budownictwa

4 Scenariusz optymistyczny

- 4.1 władzom gminy uda się pozyskać dla przemian restrukturyzacyjnych rolniczej przestrzeni produkcyjnej zarówno rolników - właścicieli gruntów jak i instytucje mogące procesom tym w istotny sposób pomóc
- 4.2 władze gminy znajdą środki (także pomocowe) na przygotowanie pakietu projektów restrukturyzacyjnych (urządzenie lasów, parcelacja i uzbrojenie terenów dla przyszłych inwestycji) - rok 2001 - 2002
- 4.3 władze gminy ustalają prawne i organizacyjne zasady realizacji w/w projektów – rok 2001 – 2002
- 4.4 pojawi się inwestor, który swoim działaniem (kapitałem) spowoduje zmniejszenie bezrobocia i zwiększenie dochodów własnych gminy i dochodów ludności
- 4.5 równoległe prowadzone inwestycje liniowe o charakterze ponadlokalnym (gazociąg i droga ekspresowa Warszawa – Wrocław) – poprzez odszkodowania i zatrudnienie spowodują wzrost dochodów ludności i dochodu gminy- umożliwiają realizację elementów zagospodarowania rekreacyjnego i turystycznego poprzez odpowiednio zaprojektowane przerzuty gruntów koniecznych do budowy drogi
- 4.6 „impuls” restrukturyzacyjny będzie tak wysoki, iż jego efekty w postaci zwiększenia dochodów ludności wpłyną korzystnie na poziom życia mieszkańców, a w konsekwencji przyspieszy procesy restrukturyzacyjne
- 4.7 nastąpi rozwój usług, jako reakcja na wzrost dochodów ludności

**V. ELEMENTY SFORMALIZOWANEJ
POLITYKI
PRZESTRZENNEJ GMINY**

W gospodarce rynkowej władze gminy nie mogą poprzestać na dbaniu o oświatę, kulturę, sport czy – ogólniej – o możliwie najlepsze warunki życia mieszkańców. Gminy muszą konkurować między sobą na rynku inwestycyjnym w celu przyciągnięcia kapitału na swój teren. Kapitał – dokonując swobodnego wyboru (w przeciwieństwie do pogrzebanego już systemu centralnego zarządzania) – przyplynie do tej gminy, która będzie atrakcyjniejszą dla określonego rodzaju działalności gospodarczej, czyli gminy wyposażonej w infrastrukturę, zadbanej i gwarantującej dobre warunki życia i pracy swoim mieszkańcom.

Wynika z tego, iż jest sprawą zasadniczą – w danym czasie i uwarunkowaniach – dobór strategicznych dla rozwoju projektów, ponieważ od tego doboru zależeć będzie, czy skromne środki budżetowe, przyniosą oczekiwane korzyści.

Nie może tych projektów być zbyt wiele oraz nie mogą one charakteryzować się szczególną nowoczesnością technologiczną. Mając świadomość różnych preferencji, wybierać należy te z nich, które mają szansę zaangażować większe środki zewnętrzne od środków budżetowych, no i muszą być społecznie akceptowane.

1 Polityka przestrzenna gminy w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

1.1 Propozycje ustaleń dotycząca lasów i obszarów chronionych

- prowadzenie zadań zachowawczych pielęgnacyjnych
- zapewnienie w lasach biologicznej różnorodności
- zakaz wycięcia drzew (podnoszenie wieku rębności)
- zakaz melioracji i zmiany stosunków wodnych obszarów leśnych i rolnych w najbliższym otoczeniu lasów
- zakaz zainwestowania na terenach leśnych poza miejscami pokazanymi w studium (za wyjątkiem obiektów służących gospodarce leśnej)
- ochrona gatunków fauny i flory
- dolesienia zgodnie z propozycją w „studium ...” (wg specjalistycznego opracowania z zakresu leśnictwa)
- urządzenie miejsc zatrzymań dla turystów w pobliżu oryginalnych miejsc widokowych i krajobrazowych
- ochroną prawną objęty jest:
  - rezerwat leśny „Jaźwiny” o powierzchni 3,86 ha
  - przewiduje się powiększenie istniejącego rezerwatu „Jaźwiny” o obszar ok. 1,09 ha (94-letni drzewostan sosnowy rosnący na siedlisku boru mieszanego wilgotnego) oraz obszar ok. 0,92 ha (129-letni drzewostan sosnowy rosnący na siedlisku boru mieszanego świeżego)
  - lasy ochronne o powierzchni 49,3 ha (w rejonie wsi Wiertlaki)

- lasy wodoochronne o powierzchni 27,85 ha (w rejonie wsi Grabostaw oraz Wiertaki)
- użytki ekologiczne:
  - bagno śródleśne o powierzchni 0,17 ha położone w rejonie wsi Wojtaszki
  - bagno śródleśne o powierzchni 0,46 ha położone w rejonie wsi Wiertlaki
  - bagno śródleśne o powierzchni 5 ha położone w rejonie wsi Salomony Grabowski
  - bagno śródleśne o powierzchni 1,09 ha położone w rejonie wsi Błota Duże
- Braszewicki Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni 13.880 ha (obejmujący miejscowości: Bukowiec, Chajew, Żuraw, Błota, Przedłęczce)
- pomniki przyrody – omówione w rozdziale studium "Uwarunkowania przyrodnicze"

Celem ochrony jest zachowanie walorów przyrodniczych tych obszarów. Zagospodarowanie terenu powinno być zgodne z ustaleniami zawartymi w aktach prawnych, na mocy których obiekty te uznano za chronione:

- ◆ Zarządzenie Nr 80 MliPD z dnia 20.05.1963 r (MP Nr 48, poz. 243 z 1963 r).
- ◆ Zarządzenie MOŚZNiL Nr 77 z dnia 21.05.1997 r.
- ◆ Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 22 kwietnia 1996 r (DZ.U. Województwa Sieradzkiego Nr 7, poz.39).

1.2 Propozycje ustaleń dotyczące ochrony wód podziemnych

- zakaz zrzutu ścieków do rowów melioracyjnych
- budowa oczyszczalni ścieków
- budowa kanalizacji
- ochrona potencjału ekologicznego dolin, rzek i cieków
- propagowanie rolnictwa ekologicznego

1.3 Propozycje ustaleń dotyczące ochrony powietrza atmosferycznego

- stworzenie warunków do zastąpienia ogrzewania węglowego ogrzewaniem na paliwo ekologiczne (gaz, olej opałowy)

1.4 Propozycje ustaleń dotyczące ochrony przed hałasem

- zabezpieczenie naturalne szlaków komunikacyjnych (zadrzewienia przydrożnego)

2 Polityka przestrzenna gminy w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

2.1 Propozycje ustaleń dotyczących obiektów zabytkowych

Ochrona, właściwe wykorzystanie i eksponowanie wartości dziedzictwa kulturowego jest obowiązkiem władz państwowych, samorządowych i społeczeństwa. Obiekty zabudowy zabytkowej współgrają z walorami krajobrazowymi gminy podnosząc znacznie atrakcyjność terenu a tym samym jest jednym z elementów zapewniających rozwój turystyki.

Działania w zakresie ochrony środowiska kulturowego polegają na zachowaniu wartościowych zasobów kulturowych i kształtowaniu atrakcyjnego wizerunku gminy poprzez:

- ochronę istniejących zasobów kulturowych i poprzez racjonalne działania włączenia ich do życia kulturowego i gospodarczego gminy
- adaptacja na cele zorganizowanego wypoczynku zbiorowego obiektu zabytkowego – zespołu dworsko-parkowego we wsi Starce
- rewaloryzację i przystosowanie do celów turystycznych zabytkowego młynu we wsi Kurpie
- pozyskiwanie zewnętrznych pozabudżetowych środków finansowych na restaurację, renowację i rewaloryzację zasobów kulturowych
- wszelkie poczynania inwestycyjne dotyczące wpisanych do rejestru obiektów zabytkowych na obszarze gminy podlegają uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody – jeśli dotyczą urządzenia zieleni
- wszystkie poczynania inwestycyjne dotyczące obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych powinny podlegać uzgodnieniom jw. oraz muszą posiadać staranny wygląd i nawiązywać do lokalnych tradycji architektonicznych i nie stwarzać przeciwdominant
- w obrębie cmentarzy - wszelkie działania inwestycyjne dotyczące obiektów kubaturowych (np. kaplica), zmiany ogrodzenia, poszerzenia obszarów (nowe ogrodzenie), prace związane z zadrzewieniem w obrębie cmentarza (istniejącym lub planowanym) podlegają obowiązkowemu uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków
- w obrębie strefy ochrony archeologicznej doliny rzeki Łużycy - inwestycje związane z naruszenie stratygrafii nawarstwień ziemnych wymagają zgłoszenia u Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków celem przeprowadzenia badań wyprzedzających oraz zapewnienia nadzoru archeologicznego w trakcie inwestycji

3 Polityka przestrzenna dotycząca infrastruktury technicznej

3.1 Propozycje ustaleń w zakresie gospodarki wodnej

- rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach do tej pory niezwodociągowanych
- budowa sieci wodociągowej dla potrzeb wyznaczonych w studium terenów pod zabudowę
- utrzymanie w sprawności systemów wodociągowych

3.2 Propozycje ustaleń w zakresie gospodarki ściekowej

- budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Brąszewice, Godynice i Chajew oraz kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki do w/w oczyszczalni
- budowa oczyszczalni przyzagrodowych indywidualnych bądź też dla 3 - 5 gospodarstw

3.3 Propozycje ustaleń dotyczących gospodarki odpadami

- dalsza współpraca z gminą Brzeźnio w zakresie wywozu odpadów stałych z terenu gminy na wysypisko zlokalizowane na terenie gminy Brzeźnio

3.4 Propozycje ustaleń w zakresie zaopatrzenia gminy w gaz przewodowy

- działania mające na celu realizację gazociągu w/c – odgałęzienia od istniejącego gazociągu relacji Pabianice-Sieradz wraz z stacją red.- pom I^o w miejscowości Zwierzyniec
- opracowanie dla gminy koncepcji gazyfikacji
- współpraca z Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem w celu wybudowania sieci rozdzielczej w gminie

3.5 Propozycje ustaleń w zakresie zaopatrzenia gminy w energię elektryczną

- utrzymanie i modernizacja istniejącego układu energetycznego, który polepszy zasilanie w energię wschodnią część gminy
- rozbudowy elementów układu energetycznego dla terenów rozwojowych wyznaczonych w „ Studium ...”
- realizowana budowa stacji 110/15 kV na terenie gminy Złoczew spowoduje zwiększenie możliwości dostarczania energii siecią 15 kV dla gminy Brąszewice

3.6 Propozycje ustaleń w zakresie telekomunikacji

- budowa linii światłowodowych przebiegającej przez teren gminy (Bukowiec – Brąszewice – Karsznie oraz Godynice – Starce), która stworzy nieograniczoną dla gminy możliwość dalszego rozwoju sieci abonenckiej).
- istniejąca w Brąszewicach stacja przekaźnikowa ERA GSM zapewnia dostęp gminy do sieci telefonii bezprzewodowej

3.7 Propozycje ustaleń dotyczące dróg o znaczeniu powiatowym i krajowym

- działania zmierzające do realizacji w przyszłości drogi ekspresowej (wcześniej projektowanej autostrady A-8) Wrocław – Warszawa przebiegającej przez południowo-wschodnią część gminy
- działania zmierzające do utrzymania wszystkich dróg powiatowych:

droga nr 257	Budy – Brąszewice
droga nr 258	Gruszczyce – Chajew
droga nr 271	Brąszewice – Zwierzyniec
droga nr 274	Chajew – Zwierzyniec
droga nr 260	Bukowiec – Brąszewice
droga nr 259	Brąszewice – Błota
droga nr 267	Godynice – Złote – (Lipicze)
droga nr 266	Brąszewice – Wiry – Godynice
droga nr 401	Starce – (Grójec Wielki)
droga nr 270	Godynice – Starce

- modernizacja dróg nr: 258, 271, 274
- przebudowa drogi nr 257

3.8 Propozycje ustaleń dotyczące dróg gminnych

- utrzymanie istniejących dróg gminnych
- modernizacja istniejących dróg poprzez:
  - poszerzenia pasów ruchu (do szerokości min. 6 m na obszarze zabudowy, poza obszarem zabudowy min. 5 m)
  - wprowadzanie chodników dla pieszych i dróg rowerowych na obszarze zabudowy
  - poprawę stanu nawierzchni
  - utworzenia bezkolizyjnych węzłów komunikacyjnych
  - uwzględnianie potrzeb niepełnosprawnych w realizacji zamierzeń komunikacyjnych
  - budowa parkingów dla potrzeb turystyki
  - budowa ścieżek rowerowych

4 Polityka przestrzenna w zakresie rolnictwa – dominującej funkcji gminy

- ograniczenie do minimum przeznaczenia gleb wysokich klas bonitacyjnych na cele nierolnicze
- maksymalne wykorzystanie gruntów o najlepszych glebach do produkcji żywności w tym ekologicznej
- intensyfikowanie zadrzewień przydrożnych i śródpolnych z wykorzystaniem skarp, wąwozów, obrzeży cieków wodnych dla polepszenia mikroklimatu rolniczego i ograniczenia erozji gleb
- dolesienia
- realizacja poprawy retencji poprzez zabiegi proretencyjne
- promocja agroturystyki
- rozwój usług dla rolnictwa w szczególności w zakresie skupu płodów rolnych, ich przetwarzania oraz przechowywania
- budowa zbiorników wodnych w Kurpiach i Brąszewicach
- dopuszczenie w uzasadnionych przypadkach realizacji pojedynczych zagród i obiektów obsługi technicznej poza wyznaczonymi w "studium ..." terenami zainwestowania

5 Polityka przestrzenna gminy w zakresie kształtowania zabudowy

5.1 Propozycje ustaleń dotyczących budownictwa mieszkaniowego (z możliwością lokalizacji usług i drobnej działalności gospodarczej)

- utrzymuje się wszystkie tereny przeznaczone pod zabudowę w obowiązującym planie miejscowym
- wyznacza się nowe tereny budowlane jako uzupełnienie istniejącego zainwestowania

5.2 Propozycje ustaleń dotyczących zabudowy letniskowej i rekreacyjnej

- wyznacza się nowe tereny pod zabudowę mieszkaniowo-letniskową w miejscowościach:
  - Błota
  - Karsznie
  - Kurpie
  - Brąszewice
  - Złote
  - Sokolenice
  - Gałki
  - Bukowiec
- pod zabudowę letniskową proponuje się tereny w miejscowościach:
  - Orły
  - Łuszczarze
  - Trzcinka
  - Stare Szymaszki
  - Zychty
  - Błota
  - Kosatka
  - Lipka
  - Stara Wieś
  - Brąszewice
  - Przyczółki

5.3 Propozycje ustaleń w zakresie aktywności gospodarczej gminy

- proponuje się przeznaczyć nowe tereny dla aktywności gospodarczej gminy w miejscowościach:
  - Chajew
  - Kolonia Chajew
  - Przedłęczce
  - Zabrodzie
  - Zadębieniec
  - Czartoryja
  - Starce
  - Brąszewice

6 Polityka przestrzenna gminy – w zakresie turystyki, rekreacji i wypoczynku

Wartości przyrodnicze, krajobrazowe, nieskażone środowisko, liczne rzeki: Łużyca, Pokrzywnica, Żurawka, Brąszówka, Myja – zachęcają do uprawiania turystyki i wypoczynku.

Stworzenie baz i zespołów noclegowo – usługowych oraz miejscowości agroturystycznych, przyczyni się do rozwoju turystyki i wypoczynku w gminie a tym samym przyniesie znaczne korzyści gospodarcze, szczególnie w sferze usług i tzw. małej przedsiębiorczości.

- proponuje się lokalizację ośrodków obsługi turystyki i wypoczynku w miejscowościach: Orły, Łuszczarze, Trzcinka, Stare Szymaszki, Zychty, Błota, Kosatka, Lipka, Stara Wieś, Przyczółki, Brąszewice

- w miejscowościach: Bukowiec, Przyczółki, Gałki, Starce oraz Godynice przewiduje się rozwój agroturystyki
- proponuje się adaptację zabytkowego zespołu parkowo-dworskiego w Starcach na potrzeby wypoczynku zbiorowego
- proponuje się rewaloryzację i przystosowanie dla celów turystyki zabytkowego młyna w miejscowości Kurpie

W związku z powyższym, proponuje się przekształcenie dotychczasowej struktury funkcjonalno –przestrzennej gminy i przewiduje się zmiany w charakterze wsi predysponowanych do rozwoju funkcji turystycznej – poprzez tworzenie zasobów usług w tym zakresie i łączenie tej funkcji z rolnictwem.

- częściową zmianą terenów rolniczych na działki budowlane
- wzrost zatrudnienia w zakresie obsługi ruchu turystycznego i rozwój nietypowych działalności stanowiących atrakcje turystyczne
- tworzenie infrastruktury technicznej
- tworzenie bazy noclegowej dla potrzeb turystyki w postaci kampingów, domków letniskowych pól namiotowych, prywatnych kwater, obiektów zbiorowego wypoczynku
- poszerzenie usług w szczególności handlowych poprzez tworzenie małych sklepików o charakterze spożywczym i pamiątkarskim
- rozwój gastronomii w postaci prywatnych jadalni, barów, smażalni ryb, rożen, gospody, cukierni, piwialni
- powstanie punktów wypożyczalni sprzętu sportowego (rowery, wędkarski, narciarski itp.)
- preferowanie działalności typu szkółki np. jazdy konnej
- tworzenie punktów pomocy medycznej
- tworzenie punktów informacji turystycznej
- tworzenie boisk sportowych, kortów tenisowych, placów zabaw, ścieżek zdrowia
- tworzenie ścieżek rowerowych
- oznakowanie szlaków turystycznych
- zwiększenie terenów parkingowych i odpowiedniego ich oznaczenia

Na terenach przewidzianych do rozwoju turystyki i wypoczynku – funkcja turystyczna uzupełniona będzie funkcją rolniczą. Dla uatrakcyjnienia terenu – proponuje się podejmowania się na tych terenach :

- upraw lub hodowli, jako atrakcji turystycznych (np. hodowla strusi, stadnin koni)
- renowacja zabytkowych obiektów kulturowych
- zachowanie walorów krajobrazowych
- poprawa środowiska przyrodniczego
- poprawa estetyki przestrzennej okolic wiejskich

6.1 W charakterze miejscowości Brąszewice:

- rozwinięcie funkcji turystycznej i łączenie jej z funkcją administracyjną gminy
- zwiększenie usług handlowych i rzemieślniczych (sklepy z pamiątkami)
- poszerzenie usług gastronomicznych: bary, restauracje, smażalnie
- rozwijanie usług związanych ze sportami i rekreacją – wypożyczalnie sprzętu sportowego (np. rowerów, skuterów, koni), punkty naprawcze, stajnie, wybiegi, sprzęt wędkarski, myśliwski, szkółki: jazdy konnej
- lokalizacje biur informacji turystycznej i zakwaterowania
- poszerzenie bazy medycznej (sezonowej)
- działalność promocyjna możliwości turystycznych i wypoczynkowych gminy
- stworzenie warunków dla powstawania:
  - firm obsługi turystycznej
  - firm związanych z handlem i obsługą nieruchomości
  - fili banków i bankomatów
  - biur doradztwa prawnego
- oznakowanie tablicami informacyjnymi przy trasach komunikacji miejskiej i obiektach turystycznych
- lokalizacja obiektów typu :
  - sportowego (boisko) korty tenisowe, urządzenia do ćwiczeń sprawnościowych
  - rozrywkowe – salony gier
  - kulturowe – punkty biblioteczne, czytelnie, kluby, dyskoteki
- należy przewidzieć gminny zasób nieruchomości w celu ułatwienia pozyskiwania działek budowlanych przyszłym prywatnym właścicielom (poszerzenia bazy noclegowej)

6.2 W charakterze wsi: Bukowiec, Przyczułki, Gałki, Starce oraz Godynice powinny nastąpić zmiany związane z przystosowaniem miejscowości na potrzeby agroturystyki

- propozycje w zakresie urządzeń i usług w tej miejscowości – takie same jak dla miejscowości predysponowanych do rozwinięcia funkcji turystyczno – wypoczynkowej (punkt 1)

Rozwój funkcji turystyczno – wypoczynkowej gminy – przewidujemy w dużej mierze na terenach chronionego krajobrazu. Urządzenie i zagospodarowanie terenów przeznaczonych do wykorzystania turystyczno – wypoczynkowego musi być podporządkowany zasadami ochrony środowiska naturalnego.

7. Tereny wymagające opracowań planistycznych

Nowo wyznaczone tereny pod różnorakie funkcje w przedmiotowym "Studium..." można będzie zbudować dopiero wówczas, gdy zostaną dla tych terenów opracowane plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego. Takich opracowań wymagają:

- Nowe tereny ofertowe do rozwoju przedsiębiorczości gospodarczej oraz zorganizowanej działalności inwestycyjnej, które zostały wytyczone w:
  - we wsi Przedłęczca, pomiędzy drogami gminnymi biegnącymi z Godynic do wsi: Sokolenie i Przedłęczce
  - w pobliżu wsi Szczesie i Zadębieniec
  - we wsi Starce
  - we wsi Kolonia Chajew, przy drodze powiatowej nr 274
  - we wsi Chajew
  - w miejscowości Brąszewice - w północnej i południowej części
- Tereny zabudowy lotniskowej, które zostały zaprojektowane w miejscowości: Błota, Kosatka, Brąszewice.